

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII^{то} ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 34

София, срѣда, 6 февруарий

- 1929 г.

41 заседание.

Вторникъ, 5 февруарий 1929 година.

(Открито отъ председателя А. Ц. Цанковъ, въ 16 ч. 35 м.)

Председателъ: (Звѣни) Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители: Мито Аврамчовъ, Любомиръ Айвазовъ, Василъ Александровъ, Никола Андреевъ, Ставри Андреевъ, Драгомиръ Апостоловъ, Христо Барабиевъ, Милко Бечевъ, Борисъ Навовъ Божковъ, Стефанъ Бояджиевъ, д-ръ Владимиръ Бурилковъ, Никола Бурмовъ, Димитъръ Бъровъ, Ради Василевъ, Добри Витановъ, Никола Владовъ, Вълчо Даскаловъ Вълчовъ, Петъръ Таговъ, Хюсеинъ х. Галибовъ, Павелъ Георгиевъ, Стойчо Георгиевъ, Страшимиръ Георгиевъ, Димитъръ Гичевъ, Димитъръ Грънчаровъ, Георги Данковъ, Панайотъ Данчевъ, Добри Даскаловъ, Борисъ Димевъ, Владимиръ Димитровъ, Добри Димитровъ, Стефанъ Димитровъ, Димитъръ Дрънски, д-ръ Никола Думановъ, д-ръ Цветанъ Дяковъ, Трифонъ Ерменковъ, Борисъ Ецовъ, д-ръ Димо Желъзовъ, Димитъръ Ивановъ II, Димитъръ Икономовъ, Иванъ Инглизовъ, Георги Казанаклиевъ, Трифонъ Капитановъ, Димитъръ Каранешевъ, Левъ Кацковъ, Никола Кемилевъ, Колю Кожаклиевъ, Тодоръ Кожухаровъ, Величко Кознички, Еню Колевъ, Тома Константиновъ, Кузманъ Куневъ, Иванъ Куртевъ, Кънчо Кинчевъ, Стоянъ Кърловъ, Григоръ Коцевъ Лазаровъ, Несторъ Личевъ, Коста Лулчевъ, Иванъ Лъкарски, Михаилъ Маджаровъ, Хинекъ Майеръ, Александъръ Малиновъ, Добри Даневъ Манасиевъ, Димитъръ Мангъровъ, Калоянъ Маноловъ, Йосифъ Марулевъ, Тончо Мечкарски, Мило Милевъ, Василъ Митевъ, Добри Митевъ, Радко Начевъ, Иванъ Петровъ Недѣлковъ, Димитъръ Нейковъ, Александъръ Неновъ, д-ръ Борисъ Николовъ, Малинъ Паневъ, Вичо Петевъ, Аврамъ Стояновъ Петровъ, Иванъ Петровъ, Александъръ Пиронковъ, Алекси Поповъ, Проданъ Поповъ, Първанъ Първановъ, Георги Пъчевъ, Стоименъ Савовъ, Георги Семерджиевъ, Кирилъ Славовъ, Петко Стайновъ, Никола Стамболиевъ, Димитъръ Стефановъ, Стефанъ Стефановъ, Христо Стояновъ, д-ръ Владимиръ Такевъ, Никола Костовъ Тахтаджи, Константинъ Томовъ, Ангелъ Томчевъ, Желю Тончевъ, Недѣлко Топаловъ, Никола Търкалановъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Методи Храновъ, Кирко Цвѣтковъ Христовъ, Тома Янчевъ Христовъ, Владимиръ Христовъ, Кръстю п. Цвѣтковъ, Петъръ Цуцумановъ, Антонъ Ченгелиевъ, Георги Чернооковъ, д-ръ Никола Чирпанлиевъ, Маринъ Шиваровъ, Теню Янгъзовъ, Димитъръ Яневъ и Иванъ п. Янчевъ)

Г. г. народни представители! Има да ви направя следнитъ съобщения.

Бюрото на Камарата е разрешило отнискъ на следнитъ народни представители:

На г. Димитъръ Зографски — 4 дни;
 На г. Иванъ Казанджиевъ — 2 дни;
 На г. Александъръ Хитриловъ — 1 день;
 На г. Гето Кръстевъ — 2 дни;
 На г. Добри Димитровъ — 2 дни;
 На г. д-ръ Димо Желъзовъ — 1 день;
 На г. Кирко Цвѣтковъ Христовъ — 1 день;
 На г. Петко Стайновъ — 1 день;

На г. Мито Аврамчовъ — 5 дни;
 На г. Никола Пандаревъ — 1 день;
 На г. Таско Стойковъ — 4 дни;
 На г. Алекси Поповъ — 2 дни;
 На г. Христо Барабиевъ — 3 дни;
 На г. Ставри Андреевъ — 1 день;
 На г. Стефанъ Рясковъ — 4 дни и
 На г. Димитъръ Икономовъ — 3 дни.

Следва да се разреши отнискъ отъ Народното събрание на следнитъ народни представители:

На г. Николай Савовъ — 2 дни;
 На г. Димитъръ Ивановъ II — 4 дни и
 На г. Колю Кожаклиевъ — 3 дни.

Моля, които сѣ съгласни да се разреши на тѣзи г. г. народни представители исканиятъ отнискъ, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Постѣпило е питане отъ хасковския народенъ представител г. Димитъръ Нейковъ до г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, съ което се оплаква за нѣкакви насилия, извършени върху еврейския свещеникъ въ гр. Хасково отъ страна на полицията.

Това питане ще се изпрати по реда на г. министра, за да отговори.

Пристѣпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за отлагане изборитъ за членове на столичнитъ районни общински съвети и училищни настоятели.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ С. Рясковъ (д. с.): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ прибавкитъ, приети на второ четене)

Председателъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ бихъ помолилъ предложителя на поправкитъ, които се приеха на второ четене, да се съгласи да ги изоставимъ, тъй като, съгласно закона за народната просвѣта и правилника за приложението му...

К. Пастуховъ (с. д.): Двата избора ставатъ едновременно.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: ... изборитъ ставатъ едновременно, и винаги, колчемъ се отложатъ общинскитъ избори, отлагатъ се и изборитъ за училищни настоятели. За да следваме усвоената практика, предпочително е да приемемъ законопроекта безъ тѣзи добавки, като се знае, че ще се върви по сѣщия редъ.

Председателъ: Следъ тѣзи обяснения на г. министъръ-председателя, моля, които приематъ на трето четене законопроекта за отлагане изборитъ за членове на столичнитъ районни общински съвети тъй, както е приетъ

на първо четене, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 35)

Пристъпваме към точка втора от дневния ред — продължение разискванията по второто четене на законопроекта за народното здраве.

Моля г. докладчика да продължи доклада.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Миналия път от наказателните санкции на предложения законопроект разглеждахме само наредбите на чл. 368 и дойдохме до наредбите на чл. 369. (Чете)

„Чл. 369. Лъкаръ, зъболъкаръ, аптекаръ или дрогистъ, който упражнява занятие по специалността си, безъ за това да е получилъ предварително разрешение по установения въ настоящия законъ редъ или безъ да е преминалъ изисквания стажъ, се наказва съ тъмниченъ затворъ до една година, а използванитъ отъ него материали, инструменти и други помагала при незаконното упражнене на професията му се конфискуватъ“.

Г. г. народни представители! За по-голяма точност чл. 369 получава едно по-скоро пояснение, отколкото измънение на редакцията въ следния смисъл: (Чете) „Който, като има нужното образование, започне да упражнява лъкарска, зъболъкарска, аптекарска или дрогистка професия, безъ да е получилъ — по реда, установенъ въ настоящия законъ — предварително разрешение за упражняването ѝ, се наказва — за първи път съ глоба до 5.000 л. и конфискация на използванитъ отъ него материали, инструменти и други помагала при незаконното упражнене на професията му, а ако и следъ поканата на санитарната властъ продължава да упражнява професията — съ тъмниченъ затворъ до една година и конфискация на материалитъ и инструментитъ“.

Председателъ: Моля, които приематъ чл. 369, както се докладва, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 370. Лъкаръ или зъболъкаръ, който упражнява професията си, безъ да е записанъ въ съответната колегия по начина, определенъ въ чл. 328, се наказва отъ съответната санитарна властъ съ глоба до 2.000 л., а ако и следъ писмената покана, изпратена му отъ окръжния лъкаръ, не се запише въ колегията въ дадения му двуседмиченъ срокъ, наказва се съ тъмниченъ затворъ до три месеци и съ лишение отъ право да упражнява професията си за време до година“.

Така също и този членъ, пакъ за пояснение, получава една по-добра редакция: (Чете) „Чл. 370. Лъкаръ или зъболъкаръ, който упражнява професията си, безъ да се е записалъ въ съответната колегия по начина, определенъ въ чл. 327, се наказва отъ Главната дирекция на народното здраве съ глоба до 2.000 л., а ако и следъ писмената покана, изпратена му отъ окръжния лъкаръ, не се запише въ дадения му двуседмиченъ срокъ, лишава се — съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве — отъ право да упражнява професията си. Това лишаване трае докато бждатъ представени доказателства за записването, въ който случай издадената заповѣдъ се отменява отъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве“.

Председателъ: Които приематъ чл. 370, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 371. Наказва се съ тъмниченъ затворъ и глоба до 10.000 л. лъкаръ, зъболъкаръ, аптекаръ, дрогистъ, акушерка, фелдшеръ или друго лице отъ санитарното ведомство, което, като е лишено съ вѣзла въ законна сила присъда или постановление на дисциплинарния съветъ отъ право да упражнява званието си, продължава да го упражнява явно, скрито или подъ фирмата на друго правоспособно лице или по какъвто и да било другъ начинъ. Употребяванитъ при такова упражняване на званието инструменти, прибори, машини, лъчебни и други материали се конфискуватъ“.

Г. г. народни представители! Преди думитъ „постановление на дисциплинарния съветъ“, се прибавя „съ“, а следъ съжитъ думи се прибавятъ думитъ „или съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве“.

Председателъ: Които приематъ чл. 371, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 372. Правоспособно лице по санитарното ведомство (лъкаръ, зъболъкаръ, аптекаръ и др.), което, подъ каквато и да било форма, улесни или прави възможност упражняването на професия по санитарното ведомство отъ лица неспособни или съ отнета правоспособност, наказва се за съучастничество въ извършване деяние, предвидено въ предшествувания чл. 371, въ свръзка съ чл. 51 отъ наказателния законъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 372, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 373. Когато лъкаръ, на когото е разрешено да държи и продава лъкарства (чл. 284), ги продава по цена по-висока отъ установената въ аптечната такса, наказва се, за първи път съ глоба до 500 л. отъ окръжния лъкаръ, за втори път съ глоба до 2.000 л., а за трети път — отнема му се правото да продава лъкарства“.

Следъ „2.000 л.“ се добавя „наложена отъ главния директоръ на народното здраве“.

Председателъ: Които приематъ чл. 373, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 374. Лъкаръ, който продава лъкарства, специалитети и др. подобни, безъ за това да е получилъ предварително разрешение (чл. 284), наказва се за пръв път съ глоба до 500 л., за втори път съ глоба до 2.000 л., а за трети път — се лишава съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве отъ правото да упражнява професията си за срокъ до три месеца. Глобитъ се налагатъ отъ окръжния лъкаръ“.

Следъ думитъ „(чл. 284)“ се добавятъ думитъ „или следъ като му е отнето даденото разрешение“, а следъ цифрата „2.000 л.“ се добавятъ думитъ „наложена отъ главния директоръ на народното здраве“. Думитъ „глобитъ се налагатъ отъ окръжния лъкаръ“ се зачеркватъ.

Председателъ: Които приематъ чл. 374, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 375. Който търгува съ лъкарства, безъ да има позволение за такава търговия, наказва се — за първи път отъ съответната санитарна властъ съ глоба до 2.000 л. и лъкарствата се конфискуватъ; за втори път съ тъмниченъ затворъ до три месеца и глоба до 5.000 л. Ако лицето, което върши такава търговия, е отъ санитарното ведомство — наказанието се налага при увеличаващи вина обстоятелства“.

Зачеркватъ се думитъ: „отъ съответната санитарна властъ“. Следъ цифрата „2.000 л.“ пакъ се добавятъ думитъ „наложена отъ главния директоръ на народното здраве“. Накрая се добавятъ думитъ: „Обжалването на заповѣдта за глоба и конфискация не спира изпълнението“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Владимиръ Руменовъ.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Г. г. народни представители! И по-напредъ се споменавахъ, че не трѣбва да се рекламиратъ лъчебнитъ срѣдства въ пресата. Ако нѣма предвидено наказание за такива случаи, това, което е предвидено въ отдѣла за борбата съ венерическитъ болести, ще трѣбва да се каже и тукъ. И затова къмъ този членъ трѣбва да се прибавятъ думитъ: (Чете) „Същото наказание се налага и на лицата, които рекламиратъ лъчебни срѣдства или правятъ съобщения за такива, безъ да съ получили разрешение отъ санитарната власт“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Имаше по-рано една такава наредба. Трѣбва да направя справка съ съответния текстъ. Ако и нѣма, на трето четене ще трѣбва да се прибави.

Министър-председател А. Ляпчевъ: На трето четене ще я прибавимъ, ако я нѣма.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Азъ ще Ви я кажа.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съответна наредба има въ закона. Въ бележката съ предложението, която ми давате, е зачеркнато туй, което е най-сжществено: „Автори, редактори на вестници, списания, брошури и др. подобни“.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Ще провѣримъ и на трето четене ще го прибавимъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Въ тая наредба се казва, че се забранява рекламирането на лѣкарства, обаче въ нея не се казва, че се забранява на вестници, списания и брошури да печататъ такива реклами. Сжществено е, че редакторитъ на такива списания и вестници подлежатъ на наказание, а туй е зачеркнато въ Вашето предложение.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Въ комисията го отхвърлихме.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ако трѣбва да се направи нѣкоя поправка, ще я направимъ на трето четене.

К. Пастуховъ (с. д): Който си прави реклама, той да отговаря.

Председателъ: Които приематъ предложението на г. д-ръ Руменовъ, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Въпросътъ остана после да се разреша. Ако сега се приеме, че Народното събрание е гласувало, на трето четене не може да се поправи.

К. Пастуховъ (с. д): Да се махне.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Има наредба, която забранява да се рекламиратъ лѣкарства, поради което предложението се явява безпредметно. Но въ това предложение има нѣщо, съ което ние се занимавахме въ комисията и което не е предметъ на предложението. Ако нѣма специални санкции, ще уредимъ въпроса, когато дойдемъ до наредбитъ на чл. 423, които даватъ възможностъ въ всички случаи, въ които нѣма предвидени специални наказания за известни нарушения, нарушителитъ да подпадатъ подъ общитъ санкции.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Така да се разбере.

Председателъ: Които приематъ чл. 375, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 376. Лѣкаръ, който се споразумява съ аптекаръ, съ целъ да набави за себе си или за аптекаря каквато и да било имотна облага за смѣтка на болнитъ, наказва се съ тъмниченъ затворъ и съ лишение отъ право да упражнява званието си за срокъ до три години, който срокъ почва да тече следъ изтѣрпяване на главното наказание. На сжщото наказание подлежи и аптекарътъ“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Борисъ Павловъ.

Б. Павловъ (д): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че „лишението отъ право да упражнява званието си за срокъ до 3 години, които срокъ започва да тече следъ изтѣрпяване на главното наказание“, е несъобразно съ целитъ, които преследва законътъ, отъ една страна, и, отъ друга страна, е въ противоречие съ правнитъ принципи. Щомъ присѣдата влѣзе въ законна сила, много естествено, че както съ главното, така и съ допълнителното наказание е вече ликвидирано. Трѣбва и допълнителното наказание да почне да тече отъ момента, когато присѣдата е влѣзла въ законна сила. Защото иначе какво ще излѣзе? Че когато нѣкой излежава наказанието си, той още не е лишенъ отъ правото да упражнява професията си, той може да упражнява това право, а следъ като излежи наказанието си, тогава той ще бѣде изправенъ предъ

положението да не може да упражнява това право — нѣщо много несъобразно съ целитъ на закона и съ правнитъ принципи.

Но има и друго нѣщо. Главното наказание, което се предвижда въ случая, е тъмниченъ затворъ. Много естествено е, че въ много отношения сждитъ ще бѣдатъ принудени да прилагатъ закона за условното осжждане. Както ще видите, тогава наказанието нѣма да се излежава — прилага се законътъ за условното осжждане. Въ такъвъ случай вече не може да става въпросъ за изтѣрпяване наказанието, следъ което изтѣрпяване да почне да тече срокътъ, презъ който срокъ известенъ лѣкаръ е лишенъ отъ правото да упражнява своята професия.

Така че би било по-добре, ако се махнатъ думитъ „който срокъ почва да тече следъ изтѣрпяване на главното наказание“, за да не се изпада въ много ненуждни противоречия.

Азъ смѣтамъ, че г. докладчикътъ и г. министърътъ ще се съгласятъ съ това мое предложение и ще направятъ нужното отъ своя страна.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цвѣтанъ Пупешковъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ този членъ се съдържа напълно съставътъ на престѣплението, наказуемо по чл. 431 отъ наказателния законъ, който предвижда въ най-широкъ смисълъ наказание за всички нарушения на служебенъ дългъ, когато е въпросъ за чиновници. Въ известенъ смисълъ къмъ чиновницитъ се приравняватъ, напр., и служащитъ въ кооперациитъ, членоветъ на управителнитъ съвети на кооперациитъ, съгласно чл. 109 отъ закона за кооперациитъ. Азъ смѣтамъ, че и лѣкаритъ и аптекаритъ, които съ последното предложение сж приравнени подъ сжщитъ отговорности по сжщия този членъ, трѣбва да се наказватъ по сжщия начинъ при едно нарушение на своя служебенъ, на своя професионаленъ дългъ, който въ случая е ограденъ въ висша степенъ, като е дадена на професията имъ много голѣма защита, много голѣмъ престижъ и най-различни права.

Азъ смѣтамъ, че въ случая би могло да се изравнятъ отговорноститъ на еднитъ и другитъ, та да не става нужда отъ това, което г. Павловъ предлага като допълнение на наказанията. Това би могло да стане съ една кратка редакция, въ която да се процитира чл. 431, като се каже, че въ подобни случаи лѣкарътъ и аптекарътъ се наказватъ по чл. 431 отъ наказателния законъ. По-нататкъ остава последницитъ да бѣдатъ приложени на общо основание, както се прилагатъ въ всички случаи допълнителнитъ наказания. Тогава ще си остане и втората алинея на този членъ, защото се отнася вече за аптекаря, който става съучастникъ — очевидно, касае се за лицето, което изкориства положението едновременно съ лѣкаря.

По този начинъ не би се достигнало до едно намаляване на отговорноститъ, което ще бѣде въ противоречие съ общия духъ на закона — да усилява отговорноститъ. Поне така би трѣбвало да се тълкува желанието да се предвидятъ въ този специаленъ законъ специални наказателни наредби. И тогава би имало смисълъ тая отговорностъ за лѣкаритъ и аптекаритъ да бѣде предвидена на общо основание както за всѣко длѣжностно лице, така и за всѣки единъ професионалистъ отъ една професия, така добре поставена — и за него да се предвиди наказание по чл. 431 отъ наказателния законъ при нарушение служебния му дългъ — когато се констатира елементъ на користъ за себе си или за друго.

Измѣнена по този начинъ редакцията на този членъ би била съобразна съ общитъ наредби на наказателния законъ и нѣма да има нужда отъ тия специални наредби, както е сторено това въ наказателния законъ съ допълнителното наказание.

Б. Павловъ (д): Това е най-право.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съгласенъ съмъ съ предложението на г. Павловъ, но не мога да се съглася съ предложението на г. Пупешкова, поради това че, доколкото знамъ, никѣде аптекарътъ или лѣкарътъ на частна практика не е приравненъ съ органитъ на властта, като чиновникъ. Чл. 431 отъ наказателния законъ има следното съдържание: (Чете) „Чиновникъ, който наруши своитъ служебни длѣжности, съ целъ да набави за себе си или за друго нѣкаква облага“ и т. н. Азъ смѣтамъ, че ще бѣде много широко тълкуване, ако, като се явимъ въ сѣда, искаме да третираме аптекаря като чиновникъ. Азъ смѣ-

тамъ, че такова широко прилагане на наказателния законъ ще биде много смъло, поради което не мога да се съглася с предложението на председателя на парламентарната комисия по Министерството на правосъдието, а се съгласявамъ с предложението на г. Павлова, понеже той предлага едно незначително измѣнение на редакцията на този членъ.

Азъ бихъ молилъ г. Пупешковъ да обясни, въ кой случай аптекарътъ или лѣкарътъ на частна практика се приравнява съ чиновника. Тогава, безспорно, неговото предложение ще има смисълъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Добре е аптекарътъ да биде приравненъ съ чиновника, защото нѣма никаква разлика между професионаленъ и служебенъ дългъ. Срещу професионалния дългъ стоятъ компенсациитъ на всички облиги, дадени въ предшествуващитъ членове на тоя законопроектъ, които издигатъ престижа на професията. Срещу тия привилегии, които ѝ сѣ дадени, тая професия ще даде и равноценни задължения.

Председателятъ: Дайте писмено редакцията, която предлагате.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Редакцията е тая, че нѣма да се предвиди наказание „тъмниченъ затворъ“, а ще се каже, че „нарушителътъ се наказва по чл. 431 отъ наказателния законъ“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ мисля, че трѣбва да се прави основно, за да не кажа елементарно различие между професионаленъ дългъ и служебенъ дългъ. Служебенъ дългъ има чиновникътъ, професионаленъ дългъ има аптекарътъ и частно практикуващиятъ лѣкаръ. Даже въ закона за адвокатитъ изрично се казва: „адвокатъ, който направи това и това“.

По тия съображения, г. г. народни представители, азъ не мога да се съглася съ предложението на г. Пупешкова.

К. Пастуховъ (с. д): Кооператоритъ не сѣ чиновници, но пакъ отговарятъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): За тѣхъ има специални наредби въ закона за кооперациитъ.

К. Пастуховъ (с. д): Нищо не прѣчи и тукъ да се изясни. Въпросътъ е, иматъ ли съзнание.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Азъ смѣтамъ, че не се оправдава привилегироваността, когато се третира отговорността на една професия, на която въ случая сѣ дали толкова голѣмъ кредитъ, толкова голѣмо довѣрие — да борави съ народното здраве. Тукъ третирате лѣкаря по-леко и казвате: „тъмниченъ затворъ“, а за секретаръ-бирника, за членъ на управителния съветъ на кооперациитъ предвидате строгъ тъмниченъ затворъ по чл. 431 отъ наказателния законъ. Въпросътъ е за регламентиране на тия случаи.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Има специаленъ текстъ въ закона за кооперативнитъ сдружения — не се надявахъ да нагазимъ и въ него, но тамъ нагазахме — има специаленъ текстъ въ този законъ, въ който се казва: лица въ управителенъ съветъ и контроленъ съветъ се третиратъ по отношение отговорноститъ като длъжностни лица и спрямо тѣхъ се налагатъ съответнитъ санкции, които сѣ предвидени въ наказателния законъ. Затуй сѣ специаленъ текстъ въ закона за кооперативнитъ сдружения тѣзи лица се третиратъ като длъжностни лица и спрямо тѣхъ се прилага чл. 431 отъ наказателния законъ. А тукъ нѣма нищо подобно.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Обществениятъ интересъ налага това изравняване.

Б. Павловъ (д): Тукъ не се касае, г. докладчикъ, за професионаленъ дългъ, а за общественъ дългъ на лѣкаря.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това е широкото понятие.

Председателятъ: Има думата г. министъръ-председателятъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Спорътъ, който се повдига, се дължи на

желанието на господата, които правятъ нови предложения, щото този членъ, както може би и други, които после ще дойдатъ, да се съпоставятъ съ наказателния законъ. Това е тѣхниятъ стремежъ, тѣхната целъ. Това е една кодификационна работа.

Въпросътъ е, доколко ние ще сполучимъ по този редъ? Сега, при второто четене на законопроекта, азъ се много съмнявамъ, но за конкретния случай, кое ще биде практически по-полезно — това ли, че въ този текстъ изрично ще посочимъ онѣзи лѣкари и аптекари, които биха направили това престѣпление или тая грѣшка, да знаятъ по този законъ на какво наказание подлежатъ, или пъкъ да улеснимъ задачата — извинете ме — на г. г. юриститъ, които ще си знаятъ чл. 431 отъ наказателния законъ.

К. Пастуховъ (с. д): То е все сѣщото.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Моля. Азъ не отричамъ значението на кодификацията. Ето защо азъ смѣтамъ, че въ този случай е най-добре да се приеме предложението, което направи г. Павловъ, съ което се съгласи и г. докладчикътъ, да се изхвърлятъ думитъ: „който срокъ почва да тече следъ изтѣрпяване на главното наказание“. Това нѣма да напакости никому, а законътъ ще биде по-ясенъ въ този текстъ за ония, които подлежатъ на неговото наказание.

К. Пастуховъ (с. д): Всичкиятъ въпросъ, г. докладчикъ, е въ съзнанието за престѣпното деяние, какъ Вие го схващате. Ако се касае за случай, когато лѣкарътъ се съгласява съ аптекаря да търгува, и Вие схващате, че това е голѣмо престѣпно деяние, по-целесъобразно е да се приложи чл. 431 отъ наказателния законъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съзнанието е въпросъ на умисълъ. Него ще го прецени съдътъ. Тукъ ние предвиждаме по-леко наказание.

К. Пастуховъ (с. д): А въ други случаи, дето не трѣбва, сте предвидили по-тежки наказания.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ще дойдемъ и тамъ, и вѣрвамъ, че ще приемемъ Вашитъ идеи, стига да бидатъ възприемливи.

Председателятъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Всичкиятъ въпросъ не е за кодификацията на наказанието. Г. Пупешковъ не е противъ туй, да се изредятъ елементитъ на престѣпното деяние тѣй, както сѣ изредени въ наказателния законъ — всичкиятъ въпросъ е за наказанието. Г. Пупешковъ не желѣе лѣкари и аптекари да бѣдатъ по-леко наказвани, отколкото секретаръ-бирникътъ въ Волуекъ за нѣкаква грѣшка по служба. Затуй той иска да се цитира чл. 431 отъ наказателния законъ, а не да се създава нѣкаква ново, но тежко положение. Ако сме за по-строга наказание, ще приемемъ редакцията на г. Пупешковъ: да бѣдатъ наказвани тѣй, както се наказватъ всички длъжностни лица при престѣпление съ користъ. Та не е въпросъ за кодификация, а за размѣритъ на наказанието.

Председателятъ: Пристѣпваме къмъ гласуване. Има две предложения.

Едното е отъ г. Борисъ Павловъ, който предлага думитъ „който срокъ почва да тече следъ изтѣрпяване на главното наказание“ да се изхвърлятъ. Съ това предложението сѣ съгласи г. министърътъ и г. докладчикътъ.

Който го приематъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрание то приема.

Другото предложение е отъ г. Пупешковъ, който предлага следната редакция на чл. 376: „Лѣкаръ, който се споразумѣва съ аптекаръ, съ целъ да набави за себе си или за аптекаря каквато и да било имотна облага за смѣтка на болнитъ, наказва се съгласно чл. 431 отъ наказателния законъ“.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Подобни препращания има и въ други членове на законопроекта.

Председателятъ: Съгласни ли сте, г. докладчикъ, съ тази редакция?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Не съмъ съгласенъ.

Председателът: Които приемат предложението на г. Пупешков, съ което не е съгласен г. докладчикът, моля, да вдигнат ръка. Меншество, Събранието не приема.

В. Драганов, Ц. Табаков и други от лъвицата: Явно болшинство е.

Председателът: Които приемат чл. 376 съ приетата поправка, предложена от г. Борис Павликов, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

В. Драганов Ц. Табаков и други от лъвицата: Сега е меншество.

Т. Стоилков (д. сг): Не е меншество.

Н. Пждарев (д. сг): Ако пропадне този член, то значи да няма никакво наказание.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 377. Лъкар — притежател на частна лъчебница — който взема такси за лъкуване, храна, лъкарства и др. въ размър, по-висок от обявения и одобрен от Главната дирекция на народното здраве, или който умишлено прибъгва до явно ненужни методи и срѣдства на лъкуване, консултации и прегледи, предприемани само съ целъ да се добиятъ печалби, наказва се за първи път съ глоба до 1.000 л., налагана от Главната дирекция на народното здраве, за втори път — съ глоба до 5.000 л. и за трети път — съ глоба до 10.000 л. и затваряне на лъчебницата съ заповѣд на министра на вътрешните работи и народното здраве“.

Къмъ този членъ е прибавена следната забележка: (Чете)

„Забележка. Споредъ сериозността на случая, затварянето на лъчебницата — по преценка на министра на вътрешните работи и народното здраве — може да бъде временно или завинаги. Временното затваряне трае отъ една седмица до три години“.

К. Настухов (с. д): Разбира ли се и правото на обжалване?

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Да, предъ Административния съдъ.

Председателът: Които приемат чл. 377, съ докладваната забележка, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 378. Лъкар, който безъ разрешение на Главната дирекция на народното здраве нареди въ дома си, въ амбулаторията си или другаде легла за болни и ги използва за нуждитъ на последнитъ, се наказва: при констатиране на нарушението съ глоба до две хиляди лева, а ако следъ направената покана отъ санитарната властъ продължава да използва тия легла за същитъ цели, наказва се съ глоба до 5.000 л. и отнемане, съ заповѣд на министра на вътрешните работи и народното здраве, правото да упражнява професията си за време до три месеца“.

Следъ думитъ „до две хиляди лева“ се прибавятъ думитъ „наложена отъ главния директоръ на народното здраве“.

Председателът: Които приемат чл. 378, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 379. Лъкар, който открие частна лъчебница, безъ да е получилъ предварително разрешение и одобрение на устава ѝ отъ Главната дирекция на народното здраве, се наказва съ глоба до 2.000 л., налагана отъ Главната дирекция на народното здраве, а ако лъчебницата не отговаря на условията, предвидени въ настоящия законъ, затваря се веднага“.

Председателът: Които приемат чл. 379, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 380. Лъкар, който предписва упойтелни срѣдства за други или за нелъчебни цели, а така също, който предписва такива срѣдства „per se“, се наказва за първи

път отъ Главната дирекция на народното здраве съ глоба до 2.000 л., за втори път — съ глоба до 5.000 л., а за трети път се лишава съ заповѣд на министра на вътрешните работи и народното здраве отъ право да упражнява професията си за време до три месеца“.

Г. г. народни представители! Тукъ има единъ изразъ „per se“, който е специаленъ. То значи...

Ц. Пупешков (д. сг): „За себе си“.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Не „за себе си“. То значи да се даде известно лъкарство въ чисто състояние, напр. морфинъ, опиумъ — тия лъкарства, които се даватъ въ смѣсъ съ други лъкарства. Тъ само така могатъ да се взематъ. Лъкарътъ не може да напише въ една рецепта морфинъ или опиумъ толкова сантиграма. Та, това значи „per se“. Нека се знае въ какъвъ смисълъ сме го разбирали ние, които не сме компетентни. Мнозина разбиратъ, че „per se“ значи „за себе си“, а то значи лъкарство въ чисто състояние“.

Председателът: Които приемат чл. 380, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 381. Лица, които, безъ да иматъ призната отъ санитарната властъ компетентност, се занимаватъ съ лъкуване на болни, съ жболъкарство и др., съ продажба на лъкарства, на тѣхни или други специалитети и пр., се наказватъ — за първи път отъ съответната санитарна властъ съ глоба отъ 500 до 5.000 л., като същевременно се конфискуватъ всички тѣхни уреди, инструменти, машини, лъкарства и пр., а за втори път — съ тъмниченъ затворъ и глоба до 10.000 л.“

Забележка. Въ предвидения въ настоящия членъ нарушения, не е необходимо наказуемитъ деяния да бъдатъ извършени като занаятъ“.

Зачерква се думата „лъкарства“. Предъ думата „специалисти“ се поставя думата „непозволени“. Думитъ „и пр.“ се зачеркватъ. Въмѣсто „съответната санитарна властъ“ се поставятъ думитъ „главниятъ директоръ на народното здраве“. Добавя се въ края: „Обжалването на заповѣдта не спира събирането на наложената глоба и конфискацията на уредитъ и пр.“

Председателът: Които приема чл. 381, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 382. Лъкар, който откаже да изпълни наредбата на чл. 132, се наказва съ тъмниченъ затворъ за 6 месеца и лишение отъ практика до една година“.

Вмѣсто „тъмниченъ затворъ за 6 месеца“, става „тъмниченъ затворъ до 6 месеца“.

Председателът: Които приема чл. 382, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 383. Ако лъкаръ или друго санитарно лице, натоварено да води борба съ заразнитъ болести, откаже да изпълни длъжността си — наказва се съ тъмниченъ затворъ до 1 година и лишение отъ право да упражнява професията си за време до три години“.

Предъ думитъ „санитарно лице“ въ началото на текста се добавя думага „длъжностно“.

Въ чл. 382, г. г. народни представители, се визира мобилизиранъ лъкар, който е на частна практика, когато не се отзове на поканата, въ чл. 383 се визира длъжностно лице и затуй наказанието е по-тежко.

Председателът: Които приема чл. 383, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 384. Лъкар, жболъкаръ или друго санитарно лице, което, въпрѣки решението на Висшия медицински съветъ (чл. 211), продължава да си присвоява звание или специалност, каквито не притежава и да обявява и държи надписи за нея, се наказва съ глоба до 1.000 л., а ако следъ повторна покана не премахне надписитъ и не спре обя-

витъ — наказва се с глоба до 10.000 л., а надписитъ се снематъ отъ административната властъ“.

Следъ думата „въпрѣки“ се добавятъ думитъ „съобщено му“. Къмъ този членъ се добавя: „Ако и следъ това продължава да си присвоява сѣщото звание или специалностъ, лишава се — съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве — временно отъ правото да упражнява професията си“.

Тия наредби се отнасятъ до онѣзи лѣкари, които си присвояватъ известни специалности, да кажемъ хирурзи или специалисти по нервни болести, гърлени и ушни болести и т. н. Обаче съгласно наредбитъ, които вие приехте, Висшиятъ медицински съветъ може да провери въ всѣко време онѣзи документи, които установяватъ, че известно лице има известна специалностъ или я нѣма. Ако Висшиятъ медицински съветъ констатира, че лицето нѣма тая специалностъ, а си я присвоило съ цель само да заблуждава, то се глобява. Медицинскиятъ съветъ ще го покани и ще му каже: „Нѣмате право да упражнявате тая специалностъ“. Ако и при втора покана не се поправи, ще следватъ санкции, които прочетохъ. Тия санкции се предвиждатъ, понеже се спекулира съ специалноститъ.

Председателъ: Който приема чл. 384, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 385. Жболѣкаръ, който предписна лѣкарства или върши лѣкуване извънъ своята компетентностъ (чл. 203), наказва се за първи пътъ съ глоба до 1.000 л., за втори пътъ до 5.000 л., а за трети пътъ се наказва като неспособно лице, упражняващо лѣкарска професия (чл. 380).“

Председателъ: Който приема чл. 385, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 386. Жболѣкаръ, който при поставяне пломби на зѣби, мостове, коронки и пр., употребява недоброкачествени или вредни за здравето материали или такива неотговарящи по качество и стойностъ на писмено уговоренитъ съ клиента, се наказва отъ съответната санитарна властъ за първи пътъ съ глоба до 1.000 л., а за втори и последващи пътъ се дава подъ сѣдъ за измама по чл. 344 отъ наказателния законъ, въ който случай, освенъ главното наказание, налага се и допълнително — временно лишение отъ упражняване жболѣкарството“.

Председателъ: Който приема чл. 386, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Ц. Пупешковъ (д. сг): (Казва нѣщо)

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Отговарямъ на г. Пупешковъ: това е измама, защото, когато ви казватъ, че се слага платина съ злато, а въ сѣщностъ се слага стѣрготина отъ гилзи, безспорно, че е измама.

Х. Силяновъ (д. сг): Златото, което е употребено, може да струва 3—4 хиляди лева, а вие му туряте наказание само 1.000 л. глоба. Какъ може туй?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Силяновъ! Не виждайте ли, че тукъ има въпросъ за последователностъ: най-напредъ му се налага по-малко наказание, после по-големо наказание и най-подиръ затворъ?

Х. Силяновъ (д. сг): Самата пломба, която ще употребѣи, може да струва 3—4 хиляди лева, както често става, и затуй туряте наказание само 1.000 л. глоба. Въобще тукъ проглежда една фаворизация на едно съсловие. Това е систематически.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Макарь че се прие законътъ, азъ ще Ви поясня.

Х. Силяновъ (д. сг): Защо не ги подвеждате подъ наредбитъ на наказателния законъ, както всичкитъ други, както сж и държавнитъ чиновници?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Тукъ проглежда една система, г. Силяновъ, при която най-напредъ се налага

едно наказание, което има предупредителенъ характеръ, следъ туй — по-тежко и следъ туй — още по-тежко наказание.

П. Анастасовъ (с. д): Защо се казва „писмено уговоренитъ“, а не „устно“. Нека да се каже „устно“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Писмено трѣбва да бѣде това, защото единъ клиентъ може да устрои една игра на единъ свой лѣкаръ.

П. Анастасовъ (с. д): Тогава да бѣде казано: „писмено или устно“.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Защо, ако се извърши измама при поставянето на пломба отъ едно професионално лице, нему да се налага само изправителна санкция — глобяване, а обикновеното лице, измамникъ, да се подвежда подъ отговорностъ по чл. 344 отъ наказателния законъ?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това е една специална материя, която за пръвъ пътъ сега се урегулѣва и по която не можемъ отъ първия моментъ да започнемъ съ крути мѣрки. Необходимо е единъ периодъ на възникване и подготовка, който ще се постигне по такъвъ начинъ, както това е предвидено въ члена. (Чете)

„Чл. 387. Аптекарь, който даде подъ наемъ аптеката си подъ каквато и да било форма, безъ да сж налице условията, предвидени въ чл. 277, алинея втора, губи както дадената му концесийна аптека, така и правото да притежава концесийна аптека. Сключениятъ договоръ за наемъ, като имащъ незаконна причина, е недействителенъ.“

Председателъ: Който приема чл. 387, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

К. Николовъ (д. сг): (Казва нѣщо).

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Николовъ! Оставете по тая материя да се разправяме поне ние, юриститъ.

К. Николовъ (д. сг): Тая материя е толкова ясна, че не се иска човѣкъ да бѣде юристъ, за да я разбира.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 388. Считъ се, че се отказва отъ правото си да притежава аптека аптекарь, който, въпрѣки наредбитъ на чл. 277, не управлява самъ аптеката си. Такава концесийна аптека се отнема по решение на аптечната комисия, съ заповѣдъ на министра, и се обявява за вакантна.“

Следъ „чл. 277“ се добавя: „и следъ покана на аптечната комисия“.

Председателъ: Който приема чл. 388 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 389. Аптекарь, фармацевтъ или помощникъ аптекарь, който отпуска лѣкарства, които не отговарятъ на фармакопейта, или на предписанието на лѣкаря, или сж отпуснати въ количества по-малки отъ предписанитъ или исканитъ отъ клиента, се наказва за първи пътъ съ глоба отъ 100 до 1.000 л., за втори пътъ — съ глоба отъ 500 до 5.000 л., а за трети пътъ — съ глоба до 10.000 л. и, по решение на аптечната комисия, концесията се отнема съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве и се обявява за вакантна.“

Зачеркватъ се думитъ: „фармацевтъ или помощникъ-аптекарь“, сѣщо и думата „сж“ на третия редъ, а думата „отпуснати“ става „отпуска лѣкарства“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Илия Януловъ.

И. Януловъ (с. д): Г. г. народни представители! Споредъ моето скромно мнение, този членъ може спокойно да се нарече единъ скандаленъ членъ въ инакъ добрия горедолу въ принципно отношение законопроектъ. Вие знаете, че въ нашата срѣда имаше здрави депутати, тгнали жертва на такова невнимание, за което става дума, не въ тази смисълъ, а въ по-широка смисълъ на думата. И вие знаете, че ставатъ жертви на това невнимание на аптекаритъ и лѣкаритъ много хора въ нашата страна. Да предвидате санкции 100 л. — въ злато 2 л. и половина — на

лѣкаръ и аптекаръ заради това, че не се съобразяватъ съ постановленията на науката и най-главно съ предписанията на лѣкаря, действително това е единъ скандалъ. Обръщамъ вниманието ви върху туй и апелирамъ за една нова редакция.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Силните изрази-никога не сж били аргументъ. Тѣ могатъ да избличатъ въ много случаи този, който ги употребява. Защото, ако се прочете следующиятъ членъ, 390, ще видите какво се съдържа въ него: (Чете) „Въ случай, че, като последствие отъ неправилното изпълнение на рецептата, се яви разстройство у болния, виновното лице — споредъ сериозността на разстройството — отговаря за тѣлесна повреда (чл. чл. 263, 264, 265 и 270 отъ наказателния законъ), като по отношение на гражданската отговорностъ се прилагатъ наредбитѣ на чл. 288“, който стана чл. 287.

А наредбитѣ на чл. 288, който стана чл. 287 и който тоже приехте, ето какво съдържа: (Чете) „За констатирани, каквито и да било, нередовности въ аптеката отговаря дисциплинарно притежателътъ на аптеката и управителътъ, ако има такъвъ, а за неправилно отпусчане на лѣкарства и за причинени отъ това разстройства и нещастия отговаря углавно лицето, което ги е отпуснало, а граждански заедно съ него отговаря солидарно притежателътъ на аптеката или наемателътъ ѝ (чл. 277) за причиненитѣ вреди и загуби, парични удовлетворения и възнаграждения“. При наличността на тия санкции, които визиратъ именно ония случаи, за които г. Януловъ прави алузия, като, напр., отравянето на Ванко Георгиевъ, където има вече углавна отговорност, където има санкции за обезщетение гражданско, за парично удовлетворение, за издръжка на изследницитѣ и пр. и пр., безспорно е, че силните изрази на г. Янулова нѣматъ мѣсто. Тукъ се касае за случаи, които не могатъ да подпаднатъ подъ силни наказания, които тукъ се визиратъ. Азъ казахъ, че може да станатъ нѣкой път такива грѣшки, по-малки или по-големи, поради заблуждения. Затова, при първа грѣшка, първата наказателна санкция е предупредителна, а за всѣко последующе нарушение наказанието е все по-големо и по-големо — има градация. Поради това азъ не мога да се съглася съ г. Янулова.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Илия Януловъ.

И. Януловъ (с. д): Г. г. народни представители! Г. докладчикътъ знае, че както той е запознатъ съ тоя законопроектъ, така и азъ съмъ запознатъ много добре съ него, защото и азъ съмъ работилъ въ продължение на месеци тоя законопроектъ презъ 1924 г. Азъ знамъ, г. Кънчевъ, следующия членъ, 390. Той предвижда наказание, съгласно съ наказателния законъ, въ случай на доказана вина. Значи нищо нобо не се създава въ този членъ. Вие трѣбва да докажете, че аптекарътъ е станалъ причина за довеждане на повреда или смъртъ. Нѣма нужда да Ви цитирамъ случаи отъ сѣдилищата. Достатъчно е само да Ви кажа, че доказването на вината въ такива случаи е нѣщо много мъчно и рѣдко. Но има и друго: хващането на престъпленията въ такива случаи е много рѣдко. Вие спомнахте Ванко Георгиевъ. Че Ванко Георгиевъ бѣше депутатъ, общественикъ, но ако това бѣше едно дете отъ Юлбунаръ, ако това бѣше една нещастна работничка, ...

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Вие, които служите на правосъдието, не можете да правите тая разлика. Сѣдѣтъ се произнася безъ огледъ на това, дали пострадалиятъ е депутатъ или дете. Той търси истината и умисъла.

И. Януловъ (с. д): Ама това азъ не съмъ искалъ да кажа.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Сѣдѣтъ не се произнася по лицепритие.

И. Януловъ (с. д): Много криво ме разбирате.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Обяснете тогава, какъ трѣбва да Ви разбирамъ.

И. Януловъ (с. д): Ще Ви обясня. Когато падне въ рѣцѣ на правосъдието единъ престѣпникъ, за честта на

правосъдието у насъ, не се прави разлика между работникъ и депутатъ. Това знамъ, защото въ продължение на години се занимавамъ съ тоя въпросъ. Обаче азъ, г. докладчикъ и г. г. народни представители, искаме да кажа друго. Азъ искамъ да кажа, че ако доведете виновния лѣкаръ или пъкъ нѣкой другъ въ сѣда, вие ще трѣбва да докажете престѣплението, въ главнитѣ му черти.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Разбира се.

И. Януловъ (с. д): Вие ще трѣбва да дадете доказателства горе-долу на следователя и на прокурора и чакъ тогава въпросътъ да се пренесе въ сѣда. Вие знаете много добре, че улавянето на престѣпленията досега е стигнало срдѣно до 40% отъ случаитѣ на такива, и то като се взематъ най-вулгарнитѣ престѣпления. А тукъ това престѣпление е много тънко, много деликатно и много мъчно се доказва. Доказването на престѣплението при случая съ Ванко Георгиевъ бѣше толкова мъчно, че най-накрая цѣлата работа се сведе до условно осжждане.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Кого обвинявате?

И. Януловъ (с. д): Никого.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Не говорете тогазъ.

И. Януловъ (с. д): Г. докладчикъ! Не ме прекъсвайте. — Азъ обвинявамъ обективната обстановка, която затруднява доказването на тѣзи престѣпления — тя е такава, че извънредно мъчно можете да ги докажете. Представете си, че близкитѣ на загиналия пѣматъ възможностъ да проникнатъ въ аптеката, да викатъ експерти, да доказватъ вината и пр. Азъ мога да потвърдя, че вследствие на грѣшки на лѣкари, фелдшери, аптекари и пр., боледуватъ и загиватъ маса хора въ нашата страна.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Януловъ! Не се визира този случай. Прочетете текста и ще видите.

И. Януловъ (с. д): Именно това изтъквамъ. Не се касае за материята въ следующия членъ, въ който се говори за прилагането на чл. чл. 263, 265, 270 отъ наказателния законъ — не се касае за лишаване отъ животъ и пр. и пр. Ако има такъвъ случай, когато вече аптекарътъ умишлено или вследствие на грубо невежество е далъ лѣкарство — или лѣкарътъ е сторилъ сѣщото — и това лѣкарство е довело до повреда или смъртъ, само по себе си следва, че нѣма нужда отъ този членъ, защото ще се приложи наказателниятъ законъ. Азъ искамъ да предпазя — и законътъ е съ превантивенъ характеръ — искамъ да кажа на г. г. аптекаритѣ: вие трѣбва да бѣдете внимателни, вие трѣбва да се съобразявате съ фармакопееата, съ науката, а най-важно, вие трѣбва да се съобразявате съ предписанията на лѣкаря. А вие казвате: ако аптекарътъ не се е съобразилъ съ предписанията на лѣкаря, ако е фалшифициралъ съзнателно, умишлено, рецептата, само за да спечели нѣкой грошъ, и вследствие на това има едно леко усложнение, мъчно доловимо и отъ лѣкаря, въ такъвъ случай му се налага наказание, глоба 100 л. Г-да! Глоба 100 л. не съществува вече въ наказателния законъ, следъ измѣненята, направени отъ финансовия министъръ за увеличаване на глобитѣ чегворно и петорно. За втори пътъ му се налага глоба — колко?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): До 5.000 л.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Отъ 500 до 5.000 л.

И. Януловъ (с. д): Да, отъ 500 до 5.000 л. Глобата и за втория пътъ е сѣщо мизерна, нищожна глоба. За трети пътъ глобата се увеличава на 10.000 л.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): „и по решение на апечната комисия, концесията се отнема“ ... — се казва по-нататкъ.

И. Януловъ (с. д): Аптекарътъ има оборотъ на день 10.000 л. Той може да рискува 10.000 л., за да съберка до три пъти, защото знае, че първиятъ пътъ ще бѣде наказанъ съ глоба 100 л., вториятъ пътъ съ 500 л., а третиятъ пътъ всичко съ 10.000 л. Г-да! За честта на законодателството за покровителство на работническото азъ мога да ви кажа, че наказанието на фабрикантитѣ за неприлагането

на това специално законодателство е много по-голямо. За честта на нашите фискални закони мога да ви кажа, че там има наказания драконовски. Този член на законопроекта за народното здраве внася формен разврат. Защото — обърнете внимание на тази мисъл — наказанието за хванатите и доказани престъпления е свършено друго нѣщо. Тамъ имате вече формени престъпници, тамъ трѣбва да доказвателите, че е имало умисъл или грубо невежество. Тамъ е друго. Азъ трѣбва да кажа, че, за честта на нашите лѣкари и фармацевти, такива случаи сж много рѣдки. Но има случаи на невнимание. И при развитието на търговията съ лѣкарства у насъ ние трѣбва да допуснемъ, че спекулата ще ни изправи предъ много такива случаи.

Ето защо, апелирамъ не за поставянето на тъмниченъ затворъ като наказание, но все-таки за едно увеличение на глобата, като се започне отъ 10.000 л. и се стигне до 500.000 л.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Гайдаджиевъ.

Д. Гайдаджиевъ (д): Този членъ се отнася само за деянията, за грѣшки на аптекаря при изпълнение на функцията си като аптекарь, за деяния, които не могат да причинятъ никаква злина на болния. Онова, което интересува г. Януловъ, то се намира въ следующитъ членове. Този членъ се отнася до аптекари, които отпускатъ лѣкарства, които не отговарятъ на официалната фармакопея въ страната — това едно — и, второ, когато фармацевтътъ отпусне по-малки количества, отколкото е предписалъ лѣкарътъ, съ цель да икономиса отъ медикаментитъ за нѣкаква материална облага, но безъ отъ това да се причинятъ нѣкакви послѣдствия за организма на болния. За такива деяния сж предвидени тѣзи наказания. Сега тукъ има, по моему разбиране, една друга тънкость; въ члена е казано: „Аптекарь, фармацевтъ, или помощникъ-аптекарь, който...”

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Премахватъ се.

Д. Гайдаджиевъ (д): Какво остава тогава?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Само аптекарь.

Г. Гайдаджиевъ (д): Като е само аптекарь, разбира се притежателъ на аптека, концесионеръ. Тѣй ли е?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Тѣй.

Д. Гайдаджиевъ (д): Той не е изпълнител на рецептата; изпълнението го върши фармацевтътъ, който е чиновникъ на концесионера.

И. Януловъ (с. д): Той трѣбва да отговаря и за чиновника.

Д. Гайдаджиевъ (д): Разбирамъ. Но тукъ могат да станатъ всевъзможни злоупотребления, може да има случайни грѣшки, защото всѣка професия, каквато е и тази, безъ грѣшки е невъзможна. Въ дадения случай сж възможни даже и невинни грѣшки; може лѣкарството да не отговаря на фармакопеята. Лѣкарството може да отговаря на фармакопеята, докато стъклото е затворено; щомъ отворите стъклото, една частъ отъ лѣкарството извѣтрява, понеже естеството му е такова, и ако го анализирате, то може да не отговаря на фармакопеята, но безъ да си е загубило действието. Сега, за такова едно деяние се предвижда глоба; но, както казахъ, глобитъ не сж толкова важни. Моята мисъл е: г. докладчикътъ да обясни, когато туй деяние ще го извърши чиновникътъ въ аптеката, кой ще отговаря? За първи пътъ, казва се, ще бѣде глоба, за втори пътъ пакъ глоба, а за трети пътъ ще се затвори аптеката на притежателя. Споредъ наказателния законъ, безъ да съмъ юристъ, разбирамъ, че чиновникътъ-фармацевтъ, който е извършилъ деянието, трѣбва да отговаря углавно, а гражданската отговорностъ трѣбва да я носи притежателътъ на аптеката. Но да му затворите аптеката за едно деяние на своя чиновникъ, което не може да предотврати, струва ми се, че това една мѣрка несъстоятелна.

Заради туй азъ мисля, че трѣбва да се поясни. Нѣщо повече, да бѣдемъ по-строги: чиновникътъ, който ще погрѣши, който нѣма да изпълни предписаната рецепта — защото може да направи туй за себе си, безъ знанието на притежателя на аптеката — да претърпява глоба, даже да се лиши отъ правото да упражнява професията си, макаръ въ момента да нѣма своя аптека — защото днесъ ако я

нѣма, утре ще я има. Та корекцията трѣбва да бѣде въ смисълъ: да има наказания, но углавната отговорностъ да я носи изпълнителътъ на рецептата. Който се отнася до гражданската отговорностъ, съгласенъ съмъ да я има, и да отговаря едновременно и притежателътъ на аптеката. Но за грѣшки на чиновника-аптекарь да затваряте аптеката на аптекаря, особено за невинни деяния — съ това не съмъ съгласенъ, и то не трѣбва да става.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Йорданъ Гавалюговъ.

И. Гавалюговъ (д. сг): Тукъ се казва, че за пръвъ пътъ глобата е отъ 100 до 1.000 л., за втори пътъ: отъ 500 до 5.000 л., а за трети пътъ — до 10.000 л. Азъ правя предложение да се каже „а за трети пътъ — отъ 5 до 10 хиляди лева“. Защото, както е казано сега, „до 10.000 л.“ значи, че глобата може да бѣде отъ 1 до 10 хиляди лева. Мисля, че така е разбирала и комисията, когато е редактирала този членъ.

Така че моето предложение е да се каже: „а за трети пътъ — съ глоба отъ 5 до 10 хиляди лева“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Най-напредъ ще отговоря на г. Гайдаджиевъ. Случайътъ, който той поставя на обсъждане, е разрешенъ въ чл. 287 отъ законопроекта, където се говори за гражданската и углавната отговорностъ. И затуй, съ огледъ на смъденията, които той изложи тукъ, се зачеркна „фармацевтъ или помощникъ-аптекарь“, и остава да визиране само аптекаря. Както обясни правилно г. Гайдаджиевъ — отъ което уважаемиятъ г. Януловъ сигурно си взема бележка — тукъ се касае за количествени неточности.

И. Януловъ (с. д): Ама то е лѣкарство.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): И затуй сж предвидени най-напредъ по-леки наказания; защото въ една рецепта, която струва 5, 10, 20, 30 лева, каквото и да намалите, ще намалите за 2, 3, 5, 10 лева. И ние казваме: ако аптекарьтъ направи това за пръвъ пътъ, глобата е до 1.000 л. А тѣзи рамки, въ които ще се налагатъ глобитъ, сж поставени, за да се даде възможностъ да се наложи, споредъ обстоятелствата, при които е извършено престъплението, наказанието, което ще отговаря най-добре на извършеното престъпление.

Другитъ случаи, които искаше да визира г. Януловъ, се уреждатъ, както въ следующия членъ, така и въ цитирания по-рано членъ.

И. Януловъ (с. д): Затварянето на аптекитъ, както и отварянето имъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ казахъ: въ този членъ ние визиране само притежателя на аптеката. А впоследствие, ако той действително е станалъ жертва на недобросъвестността на своя помощенъ персоналъ, този въпросъ ще бѣде обсъденъ въ аптечната комисия — защото предварително тамъ се решаватъ тѣзи въпроси — и ще се търси виновността на тоя персоналъ. Обаче, споредъ общитъ санкции, които се съдържатъ въ този законъ, единъ помощникъ-аптекарь, или фармацевтъ, може да бѣде тоже наказанъ за деянието, което той извършва.

Безспорно е, нека да се даде това обяснение, че аптеката не може да бѣде затваряна за недобросъвестни действия на хората, които се намиратъ въ подчинение и въ служба на единъ аптекарь. При срѣщитъ, които имамъ съ много хора при изработването на този законопроектъ, тѣ посочиха ми следния случай. Дрогиститъ нѣматъ право да изпълняватъ рецепти. Единъ магистъръ на фармацията или помощникъ-аптекарь въ нѣкоя дрогерия, следъ като не получава удовлетворение отъ дрогиста на своето искане, поставя въ нѣкое отъ чекмеджетата една, две, три рецепти, и следъ това донася до санитарната властъ, че еди-кой-си дрогистъ изпълнява рецепти. И, безспорно, таквъ дрогистъ подлежи на наказание. Установява се, обаче, недобросъвестността на помощникъ-аптекаря, и дрогистътъ нѣма да отговаря, а помощникъ-аптекарьтъ или фармацевтътъ ще понесе отговорността.

Следователно, като излизаме отъ общитъ, отъ елементарнитъ правни положения — всѣки да отговаря углавно за своитъ деяния — въ никой случай не може аптеката на нѣкого да бѣде затворена вследствие недобросъвестни действия на едно лице въ негово подчинение. Съгласно общото положение, което се съдържа въ чл. 58 отъ за-

кона за задълженията и договорите, аптекарят трябва да отговаря за действията на тези хора, които са подчинени нему, но вече граждански; и за тази отговорност се споменава в чл. 288-от законопроекта.

Сега нека позволи г. Янулов, като не съм съгласен с неговите искания, да кажа — аз го изтъкнах веднъж — че не за честта на фискалните закони, а за честта на този закон, който ние искаме да бъде прилаган, са предвидени наказания не крайни, а умърени.

И. Янулов (с. д): Съгласи.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Във нашите фискални закони понекога има санкции, които просто са страшни. Ако се намери захарин в бозата на един бозаджия, без предупреждение, без нищо, го глобяват с 20.000 л. За пръв път ли го прави, постоянно ли го прави, много ли има, малко ли има, бележ ли е, богат ли е — чисто и просто, отрязано е: 20.000 л. Ще ми позволите да кажа, че аз не мога да взема като терк тия чисто фискални закони, и техните постановления да ги приложим тук. Нима е малко наказанието, предвидено тук, 10.000 л. глоба и затваряне на аптеката, когато се констатира количествени липси в лъкарствата? А когато се касае за качествени липси, за недоброкачествени лъкарства, които предизвикват едни или други разстройства, отговорността, и углавна, и гражданска, е извънредно голяма.

При тези обяснения, аз моля да се приеме текстът, тъй, както е.

Б. Смилов (нац. л. о): Да се каже: аптекар, който лично отпуща; да се прибави думата „лично“.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): И моля да не се счита, че с тези наредби се върши разврат; напротив, с тях се гони едно обществено оздравяване в тази област.

Аз не искам да се каже „аптекар, който лично“ и т. н. Аз поставям положението: аптекар, който отговаря безспорно и който ще трябва да доказва дали други са направили това деяние, или другите го правят под негово едно или друго внушение.

Председателът: Има думата г. министър-председател.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. г. народни представители! След дългите разисквания по този член разбра се, че Крумовският законодателства си нямат мисло, така на топан да кажем. Но и аз ще помоля г. докладчика, не вече от съображения за простотата, за грешката, а за размъра на глобата, за една поправка. Една глоба от 100 л. при днешните пари е глоба, която няма да покрие и канцеларски разходи за събирането ѝ. По тези съображения, ще моля г. докладчика да се съгласи за първи път глобата да бъде от 500 до 3.000 л., за втори път от 3.001 до 5.000 л. и за трети път от 5.001 до 10.000 л.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): От единия лев няма нужда.

Министър-председател А. Ляпчев: Нека си остане.

Председателът: Г. Янулов! Настоявате ли на Вашето предложение?

И. Янулов (с. д): Аз обръщам внимание на това, че в чл. 391, с който ще се занимаем след малко, изрично се казва, че се налага същото наказание, което е предвидено в чл. 389, и на тези, които продават лъкарствата поскъпо. Аз моля г. председателя на Камарата и г. г. народните представители да се съгласят с едно малко увеличение в размъра на глобите, защото в чл. 391 се казва, че същото наказание, предвидено в чл. 389, се налага и когато приготвяните или продаваните в аптеката лъкарства се таксуват по цена по-висока от определената аптечна такса. А в закона на г. Ляпчев за преследване на спекулата за същото нищо се предвижда затвор.

В същия чл. 391 се казва, че същото наказание се налага и когато аптекарят с всевъзможни средства направи невъзможен контрола на санитарната власт. Значи, съпротивлява се на публичната власт и т. н., за което

нищо в наказателния закон се предвижда тъмничен затвор.

Ето защо аз ходатайствам да се направи едно увеличение в глобите; в каквото размър намерите за добре, за да бъдат тези глоби съответни на другите глоби в царството.

Председателът: Настоявате ли на Вашето предложение, г. Янулов?

И. Янулов (с. д): Да, настоявам.

Председателът: Г. г. народни представители! Г. Янулов е направил следното предложение: вместо първата глоба от 100 до 1.000 л., да се предвиди от 1.000 до 10.000 л., вместо втората глоба от 500 до 5.000 л., да се предвиди от 10.000 до 30.000 л. и вместо третата глоба от 10.000 л. глоба, да се предвиди до 50.000 л. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Меншество, Събранието не приема.

Които приемат предложението на г. министър-председателя глобите да се изменят в следните размъри: първата глоба да бъде от 500 — 3.000 л., втората от 3.001 до 5.000 л. и третата от 5.001 до 10.000 л., моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Които приемат чл. 389, с приетите поправки, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

Чл. 390. Във случай че, като последствие от неправилното изпълнение на рецептата, се яви разстройство у болния, виновното лице — според сериозността на разстройството — отговаря за телесна повреда (чл. чл. 263, 265 и 270 от наказателния закон), като по отношение на гражданската отговорност се прилагат наредбите на чл. 287.

Председателът: Има думата народният представител г. Йордан Гавалюгов.

И. Гавалюгов (д. сг): Аз мисля, че изброяването на членовете от наказателния закон е много неуместно и неудачно. Тази нумерация на членовете на наказателния закон може да се промени при едно изменение на самия наказателен закон, и защо тогава да става нужда да изменяме и този закон? Няма нужда да се посочват точно членовете. Когато работата дойде въпрос за съдът, ще каже по кои членове трябва да се отговаря. Затуй, вместо да се изброяват членовете от наказателния закон, нека се каже, че ще се отговаря по общия наказателен закон. Нима не може да последва телесна повреда при неправилно даване на лъкарства? Няма защо да цитираме точно нумерата на членовете.

И. Янулов (с. д): Да се каже „отговаря съгласно наказателния закон“.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Нека се поясним и по този въпрос.

Наредбите на чл. чл. 263, 264 и т. н. от наказателния закон визират случаите на телесна повреда. Ние тук чисто и просто определяме квалификацията на деянието и съгледъ на туй — понеже по тая квалификация са определени и наказателните санкции по наказателния закон — искаме да се знае, вие като законодатели какво сте разбирали и какви наказателни санкции сте искали да се прилагат. Защото в наказателния закон има много наказателни санкции, обаче вие давате на туй деяние тук в този закон квалификацията и съобразно с нея искате да се налага и съответната санкция.

Може да се яви най-сетне спор, когато един аптекар дава лъкарство, което не отговаря на исканото и което предизвиква едни или други разстройства, какво е туй деяние. Ние казваме на съда: това деяние според нашите разбирания попада по наредбите на чл. 263 от наказателния закон. Това е то. Защото може да се представи случай да се спори, като е дал аптекарят едно лъкарство вместо друго, измама ли върши той, въ връзка с измамата като главно престъпление каква ще бъде отговорността и т. н. За да се избягнат тия спорове, които могат да бъдат интересни за адвокатите, за юристите въпроса, ние определяме точно за какво се касае.

И. Гавалюгов (д. сг): Тогава трябва да упоменете и чл. 264, който предвижда наказание за телесна повреда.

Вие предвиждате чл. чл. 263 и 265, а чл. 264 е пропуснатъ. Но азъ отъ практическа гледна точка намирамъ, че не е умѣстно това изброяване. Угре, при измѣнението на наказателния законъ, тази нумерация ще се измѣни.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Да, следъ чл. 263 трѣбва да се добави чл. 264, който е пропуснатъ да се упомене.

Б. Павловъ (д): Кажете „съгласно наказателния законъ.“ Законътъ винаги трѣбва да бѣде кратъкъ.

Председателъ: Настоявате ли на Вашето предложение, г. Павловъ?

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Сжществената му часть е приета отъ г. докладчика.

Н. Мушановъ (д): „Разстройство“ е едно понятие, което трѣбва да се опредѣли, защото и разстройството на стомаха е „разстройство“. Ще попадне ли и то тукъ?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ние казваме „споредъ сериозността на разстройството“.

Н. Мушановъ (д): Това понятие трѣбва да се опредѣли.

Председателъ: Които приематъ чл. 390, съ добавката, а именно, следъ чл. 263 да се добави чл. 264, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

К. Пастуховъ (с. д): Дайте едно пояснение на текста. Наказателниятъ законъ говори за разстройство опасно, временно, продължително и пр.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: А бе, адвокатитѣ ще го разясняватъ. Иначе нѣма да остане мѣсто за тѣхъ!

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Пастуховъ иска обяснение на понятието „разстройство“. Понятието „разстройство“ не е юридическо понятие; то е преди всичко едно фактическо положение и сждътъ, когато ще произнася присъда, ще цени туй фактическо положение, дали е временно, дали е опасно, дали е постоянно, както се предвижда въ наказателния законъ.

К. Пастуховъ (с. д): Тѣлеснитѣ повреди по чл. чл. 263 и 264 отъ наказателния законъ сѣ въ свръзка съ това временно или постоянно разстройство.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ние юриститѣ като не се разбираме по този въпросъ, кой ще се разбере?

К. Пастуховъ (с. д): Азъ не смѣтамъ, че трѣбва да дадете друга дефиниция по-отлична отъ тая, която има наказателниятъ законъ, и моля да съгласувате вашия текстъ съ оня, предвиденъ въ наказателния законъ, освенъ ако ни посочите, че по особени причини трѣбва да се предвиди въ случая по-тежко наказание. Поне докладчикътъ трѣбва да се старае да внесе яснотъ, съобразностъ и еднаквостъ въ едни и сжщи деяния. Вмѣсто да се предвижда този специаленъ текстъ, по-добре е да остане текстътъ на общия наказателенъ законъ.

Председателъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. народни представители! Азъ въ туй отношение полагамъ усилия да внесе яснотъ и освенъ туй да дамъ материалъ за тия, които утре ще прилагатъ закона, да могатъ да видятъ какво сте мислили вие и какво е мислил докладчикътъ по този въпросъ. Но едно понятие, каквото е понятието „разстройство“, не може да намѣри въ наказателния законъ едно пояснение, защото, както ви казахъ, въпросътъ е на фактическа преценка; ще дойде вешото лице лѣкаръ и ще ви каже: съобразно съ наредбитѣ на чл. 264 отъ наказателния законъ, лицето постоянно разстройство на здравето ли е получило, опасно за живота ли разстройство на здравето е получило, временно опасно за живота разстройство на здравето ли е получило и т. н.

К. Пастуховъ (с. д): А какъ го наказвате?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Всички тия понятия, както ви казахъ, се включватъ въ наредбитѣ на чл. 264 отъ наказателния законъ и тия наредби ще се приложатъ

съ огледъ на туй, какво сждътъ ще приеме като фактически доказано.

К. Пастуховъ (с. д): Чл. 263 слагате.

Докладчикъ Т. Кънчевъ: Ние туряме чл. 263, чл. 264 и чл. 265.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Борисъ Павловъ.

Б. Павловъ (д): Мене ми се чини, че така, както е текстътъ, нѣма да дойдемъ до никакъвъ резултатъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ: То е гласувано, г. Павловъ.

Б. Павловъ (д): Но азъ искамъ да дадете обяснение за тѣлесната повреда: за леката тѣлесна повреда и за тежката тѣлесна повреда. Що се отнася до леката и обикновената тѣлесна повреда, тя се преследва по частна тѣжба. Е добре, докато дѣлото се образува, всички тия разстройства могатъ да минатъ. Какъ азъ ще констатирамъ, че има разстройство? Защото да пишете единъ законъ, който не може да се приложи и нѣма да се приложи, то е безсмислица, освенъ ако има такова тежко разстройство, което да може да се констатира и по време, когато се гледа дѣлото.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Разстройството ще се констатира както всѣки единъ фактъ, подлежащъ на преценка отъ сжда — ще се констатира съ доказателства.

Б. Павловъ (д): Какви?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съ свидетелски показания, съ лѣкарска експертиза. Какъ ще констатираме единъ фактъ? — По начинъ, по който фактитѣ се констатира.

Б. Павловъ (д): Съ едно медицинско свидетелство?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Сждътъ ще прецени, доколко туй медицинско свидетелство установява едно фактическо положение.

(Чете)

„Чл. 391. Сжщото наказание, предвидено въ чл. 389, се налага и когато приготвянитѣ или продаванитѣ въ аптеката лѣкарства се таксуватъ по цена, по-висока отъ тази, опредѣлена въ аптечната такса, или когато аптекарътъ — съ целъ да направи невъзможенъ контрола на санитарната властъ — не вписва по книгитѣ си всички изпълнени отъ аптеката му рецепти, съ точно означение въ последнитѣ на взетата срещу тѣхъ сума или не издава копие или издава невѣрно копие отъ рецептитѣ.“

За редакционна гладкостъ, думата „сжщото“ въ началото на този членъ се заличава.

Председателъ: Които приематъ чл. 391, както се доклада, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 392. Аптекаръ, който не държи въ аптеката си всички предвидени въ официално приетата фармакопея лѣкарства или, ако ги има, не отговарятъ на качества, предвидени въ сжщата — наказва се, по преценка на аптечната комисия, за първи пътъ съ глоба отъ 50 до 500 л., за втори пътъ — до 2000 л., а за трети пътъ — до 5000 л. Ако липсата на лѣкарства затруднява лѣкуването на болнитѣ и се дължи не на трудностъ въ намирането имъ за доставяне, а на явна небрежностъ — въпросътъ се отнася до аптечната комисия за вземане решение да се отнѣме концесията.“

Забележка. Въ случай на невъзможностъ или на трудностъ при набавянето на вѣкон лѣкарства, разрешава се на аптечния складъ (чл. 20), по ходатайство на окръжния лѣкаръ, да продава и на частни аптеки отъ тия лѣкарства по едната цена, по която ги продава на разнитѣ учреждения.“

Следъ думитѣ „ако ги има“ въ този членъ се прибавя думата „и“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Илия Януловъ.

И. Януловъ (с. д): Г. г. народни представители! Намирамъ, че предвиденото въ този членъ наказание е свър-

шено малко, защото тукъ не се касае само за една мжчнотия на пазара за намиране лѣкарства, за която се говори въ втората частъ на члена, но се касае за случаи, когато лѣкарствата не отговарятъ на качествата, които тѣ трѣбва да иматъ съгласно фармакопеята и разписанията на Висшия медицински съветъ. Въ такива случаи, значи, има малко нѣщо и зла умисълъ. Предвидената глоба отъ 50 до 500 л. за подобни нарушения е съвършено нищожна. Азъ мисля, че най-малката глоба, която трѣбва да се опредѣли, би трѣбвало да бѣде оная, която опредѣлихме въ чл. 389 по предложението на г. министъръ-председателя.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! За измама тукъ не може да се говори. Аптекарътъ може по недоглеждане да има въ аптеката си...

И. Януловъ (с. д): Азъ не казвамъ „измама“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): „Измамичка“ казахте.

И. Януловъ (с. д): И „измамичка“ не казахъ, а казахъ, че тукъ все-таки може да има известна зла умисълъ. Зла умисълъ има, когато той знае, че неговитѣ лѣкарства не отговарятъ на качествата, на които трѣбва да отговарятъ. Ако бѣше само първото, че му липсватъ известни лѣкарства, наказанието можеше да бѣде само едно наставление да ги достави, но когато той знае, че не отговарятъ на качествата, на които трѣбва да отговарятъ, това вече е недобросъвестностъ и глобата отъ 50 л. е нищо.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Настоящиятъ членъ визира престѣпления, когато при едно невинно отнасяне на аптекаря къмъ неговата работа, той може да попадне въ отговорностъ и да понесе всички тия санкции. Аптекарътъ има въ аптеката си сто-тици и хиляди лѣкарства. Може нѣкое лѣкарство отъ дългото стоеие да е изгубило отъ качеството си. Аптекарътъ не употребява това лѣкарство. Но ако се констатира при ревизията, че той има въ аптеката си такова лѣкарство, подлежи на наказание, и подлежи на наказание не затова, че продава това лѣкарство, а затуй, защото го има въ шкафовѣтъ на своята аптека.

В. Драгановъ (з. в): Много хубаво защищавате аптека-ритѣ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Недейте се мѣси.

В. Драгановъ (з. в): Всѣки день аптекарътъ може да прави такива грѣшки. Ще го глобите само съ 50 л. или съ 1-50 л. златни.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Поради тия обстоятелства, тамъ, където нѣма нито умисълъ, нито желание за измама, където има едно фактическо положение, при което също аптекарътъ едва ли може да се държи отговоренъ, съ предвидени такива минимални наказания.

Председателятъ: Има думата народниятъ представи-тель г. Йорданъ Гавалюговъ.

И. Гавалюговъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ правя предложение размѣрътъ на глобитѣ да бѣде: за първи пѣтъ отъ 500 л. до 2.000 л.; втори пѣтъ отъ 2.000 л. до 5.000 л. и за трети пѣтъ отъ 5.000 л. до 10.000 л. Освенъ това да не се казва, както въ този членъ, до 2.000 л. или до 5.000 л., защото това може да се разбира, че може да се наложи глоба отъ единъ левъ до 5.000 л. или отъ 1 л. до 2.000 л. Трѣбва да се опредѣли строго размѣрътъ.

Председателятъ: Има думата народниятъ представи-тель г. Димитъръ Гайдаджиевъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Г. Гайдаджиевъ! Поискайте да се увеличи размѣрътъ на глобата десетъ пѣти.

Д. Гайдаджиевъ (д): Азъ моля г. докладчика да обясни следното: всичкитѣ тѣзи наказания дали се подразбиратъ само за аптекаръ, който е собственикъ на аптека?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ обяснихъ това.

П. Анастасовъ (с. д): (Къмъ Д. Гайдаджиевъ) Вие сте аптекаръ и народенъ представителъ и само аптекаритѣ за-щищавате.

Д. Гайдаджиевъ (д): Азъ съмъ народенъ представителъ, не представителъ на аптекаритѣ. Азъ искамъ да гаранти-рамъ обществото, а не аптекаритѣ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Гайдаджиевъ! Въ този случай вече Вашиятъ въпросъ е неумѣстенъ. Като сте притежателъ на аптека и се констатира липса на изве-стно лѣкарство, което трѣбва да държите въ аптеката си, нѣма да се търси помошникътъ или грети и четвърти, тѣ да отговарятъ; Вие сте притежателъ на аптеката, Вие ще от-говаряте.

Д. Гайдаджиевъ (д): Азъ самъ държа да има наказание за такива случаи, да има санкции и то строги. Но моята дума е друга. Аптеката е общинска — кой ще отговаря?

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Кметътъ ще бѣде наказанъ, той е аптекарътъ.

Д. Гайдаджиевъ (д): Вие казвате: наказва се притежа-тельтъ. Азъ искамъ да ми се обясни и да се гарантира обществото. Ако всички тѣя деяния, за които се говори въ настоящия членъ, бѣдатъ извършени отъ аптекари-чинов-ници въ общински аптеки, които сѣ равни по служба съ концессионнитѣ аптеки, за тия аптекари-чиновници нѣма ли да има отговорностъ? Както виждате — обръщамъ се къмъ Васъ, г. Петъръ Анастасовъ, — азъ искамъ да има отго-ворностъ и за тѣхъ. Азъ искамъ за всѣкого да има сан-кции.

В. Драгановъ (з. в): Трѣбва да бѣдатъ наказани чи-новницитѣ.

Д. Гайдаджиевъ (д): Има много общински аптекари-чи-новници, които продаватъ лѣкарства; тѣ трѣбва да пона-сятъ, при констатиране на тия нередовности, санкция.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съгласно наредбата на чл. 288, за констатиранитѣ каквито и да било нередовности въ аптеката отговаря дисциплинарно притежателътъ на аптеката и управителятъ, ако има такъвъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Но не е достатъчно това. Явно е, че тамъ става дума за частнитѣ аптеки. Въ общинскитѣ аптеки положението е друго. Тамъ работятъ чиновници, тамъ нѣма притежателъ — има община.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Зависи при какви усло-вия е аптекарътъ управителъ тамъ. Ако му се даде възмож-ностъ да има всичкитѣ лѣкарства, и той поради небреж-ностъ, не ги набави или не ги подири, безспорно, ще от-говаря.

Д. Гайдаджиевъ (д): Ако отрови човѣкъ, кой ще от-говаря? Кметътъ ли ще отговаря? Обяснете!

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Сега ще се връщаме къмъ една материя, която вече разглеждахме!

Д. Гайдаджиевъ (д): Трѣбва да се разберемъ тукъ, не после виновнитѣ да отидатъ въ съда и адвокати да се чудятъ каквито да правятъ. Има много дѣла заведени срещу аптекари и затова азъ искамъ да се обясни този въпросъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Вмѣсто да говоримъ по члена, който ни занимава, връщаме се да говоримъ по тек-стове, които вече минахме. Кой ще отговаря, ако отъ об-щинската аптека се отпусне лѣкарство, което предизвика смъртта на едно лице? Азъ, па и всѣки юристъ че Ви от-говори: ще отговаря лицето, което е проявило при изпъл-нение на своята служба недобросъвестностъ или незнание и което е дало тѣзи лѣкарства — то ще отговаря углавно, ще отговаря и граждански по общата наредба на чл. 58 отъ закона за задълженията и договоритѣ. Въ случая ще отговаря господарътъ на аптеката — общината. Ясно ли е това?

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Важно е да изясните, че общи-ната отговаря.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ не го считамъ, че е важно, защото това сѣ елементарни, основни правни по-ложения, които ще се изясняватъ въ съда.

Б. Павлов (д): Тъ трябва да се коректни съ много ващи положения.

Министър-председател А. Ляпчев: Сега първам, че всичко ви стана ясно.

Председателът: Ще гласуваме.

Министър-председател А. Ляпчев: Искам думата.

Председателът: Има думата г. министър-председател.

Министър-председател А. Ляпчев: Желанието всичко да се уясни е много хубаво, но, ако се изясни всичко, не ще остане работа нито за съда, нито за адвокатите! (Смѣхъ)

Б. Павлов (д): Не се грижете за адвокатите!

Министър-председател А. Ляпчев: Животът е такъв, че всичко не може да се изясни въ един закон.

Председателът: Има предложение от г. Гавалюгов да се увеличат глобите, както следва: първата, вмѣсто отъ 50, отъ 500 л. до 2.000 л., . . .

Министър-председател А. Ляпчев: Глоба по-малка отъ 500 л. нѣма смисъл.

И. Янулов (с. д): И азъ се присъединявамъ къмъ предложението на г. Гавалюговъ.

Председателът: . . . втората глоба да бѣде отъ 2.000 л. до 5.000 л. и третата — отъ 5.000 л. до 10.000 л. Съ това предложение съгласни г. министър-председателът и г. докладчикът.

Които приематъ предложението на г. Гавалюговъ да се увеличи размѣръта на глобите и да стане: за първи път отъ 500 л. до 2.000 л., за втори път — отъ 2.000 л. до 5.000 л. и за трети път отъ 5.000 л. до 10.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 392, заедно съ приетото измѣнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 393. Забранено е на аптекарите да отказватъ да изпълняватъ дадените имъ лѣкарски рецепти или да предадатъ исканите имъ съ рецепти лѣкарства. Виновните се наказватъ съ глоба — за първи път до 500 л., а за втори път до 2.000 л. Въ случай че това се прави съ целъ да се прѣчи било на упражнението професионала на нѣкой лѣкаръ, било на дейността на нѣкое лѣчебно заведение — глобата се налага до размѣръ 10.000 л., а въ случай на повторение — въпросътъ се отнася до аптечната комисия, за да се отнеме дадената концессионна аптека“.

Председателът: Които приематъ чл. 393, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя В. Димчевъ)

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 394. Аптекарите не изпълняватъ рецепти, въ които има явна грѣшка въ количеството на предписаните силно действащи лѣкарства, или въ случай че съ предписани въ една и съща рецепта лѣкарства, които се взаимно изключватъ. Въ такъвъ случай аптекарятъ спира изпълнението на рецептата, уведомява лѣкаря, който я е издалъ и само при повторно писмено дадено нареждане, аптекарятъ изпълнява рецептата, а за направеното уведомява по-висшата държавна санитарна власт. За проявена въ такива случаи небрежностъ, аптекарятъ може да бѣде подведенъ подъ отговорностъ, заедно съ лѣкаря, който е предписалъ лѣкарството, ако отъ него е последвало нѣкакво растройство или нещастие за болния“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 394, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 395. Аптекари, които държатъ или продаватъ въ аптеките си вещества или предмети — които съгласно чл. 246 не съ предметъ на аптекарска търговия — се наказватъ съ глоба до 500 л., а всички вещества и предмети се конфискуватъ. При повторение и за всѣки последващъ

случай, се налага глоба до 5.000 л. и конфискация на предметите“.

Следъ думите „а всички“ се прибавя думата „такива“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Йорданъ Гавалюговъ.

И. Гавалюговъ (д. сг): Тукъ пакъ има единъ неопределенъ размѣръ на глобата. Трѣбва да се увеличи глобата, защото сега се разбира, че ще се налага глоба отъ 1 до 500 л. Трѣбва да се конкретизира: отъ колко до колко лева ще се налага глоба, за да се знае каква е била мисълта на законодателя.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г-да! Да поясня. Азъ не съмъ за много суровите наказания. Азъ съмъ за наказания, които, като се наложатъ, ще дадатъ резултатъ. Ако се казва „до“, то е, за да се даде една по-голяма свобода на преценка споредъ случая. Може да се наложи глоба 100, 200, 1.000 или 2.000 л. — споредъ случая. Това е по-възпитателно, по-полезно, по-смислено. Ако вие определите строго рамките на наказанията, лицата, които ще налагатъ тия наказания, ще ги преобърнете чисто и просто въ автомати — констатирайтъ такъвъ случай, веднага налагатъ наказанието. На тия лѣкари, на които възлагате контрола, трѣбва да имъ дадете и по-широкъ размахъ и инициатива. Поради това се казва „до“. Азъ бихъ молилъ тая система, която е възприета, да се запази, защото ще бѣде отъ полза.

И. Гавалюговъ (д. сг): Може ли съ една и съща глоба да бѣде наказанъ единъ аптекаръ при повторно нарушение?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Може, разбира се, споредъ случая.

И. Гавалюговъ (д. сг): Азъ предлагамъ да се увеличи наказанието два пъти при повторно нарушение.

Министър-председател А. Ляпчевъ: То мина вече.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 395, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 396. Който отвори аптека безъ предварително разрешение или който отвори такава не въ определеното мѣсто или премѣсти аптеката си безъ разрешение — по решение на аптечната комисия, одобрено съ заповѣдъ на министра на вътрешните работи и народното здраве, се лишава отъ правото да има концессионна аптека. Същата комисия, съобразно съ фактическата обстановка, при която е действувалъ аптекарятъ, може въ предвидените по-горе случаи да реши само да бѣде наложена съ заповѣдъ на министра на вътрешните работи и народното здраве глоба до 10.000 л., като същевременно бѣдатъ изпълнени стъ аптекаря нейните нареждания“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 396, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 397. Въ случай, че аптеката не е наредена съгласно изискванията на фармакопеята или съобразно съ специалните разпорѣждания на аптечната комисия по отношение на помѣщението ѝ, съдоветъ, приборите ѝ и уредите ѝ, а така също и по отношение на книговодството и смѣтководството, по решение на аптечната комисия дава се на притежателя достатъченъ срокъ, за да отстрани констатираните несъобразности и непълноти. Ако въ този срокъ нарежданията на комисията не бѣдатъ изпълнени, тя взема решение съгласно нареждитъ на предшествувания членъ“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 397, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 398. Забранено е да се държатъ въ аптеките фалшифицирани, развалени или ненормални лѣкарства. Ако такива бѣдатъ намѣрени при ревизията, тѣ се конфискуватъ и на аптекаря се налага глоба до 1.000 л., а ако бѣде

установено, че тѣ се употребяват при изпълнение на рецепти или продажба — глобата се увеличава до 10.000 л. съ прилагане наредбитѣ на чл. 390“.

Председателстващ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Йорданъ Гавалиюговъ.

И. Гавалиюговъ (д. сг): Предвиденитѣ въ този членъ глоби сѫ малки. Ще станемъ смѣшни. Когато содаджитѣ за малко захаринъ ще ги глобяватъ за прѣвтъ пѣтъ 10.000 л., а за втори пѣтъ 20.000 л., азъ мисля, че и тукъ трѣбва да опредѣлимъ единъ максимумъ и единъ минимумъ, какъто тукъ нѣма. Предлагамъ за първо нарушение да се предвиди глоба „5.000 л.“, а не „до 1.000 л.“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Забележете, че тукъ глобата е до 1.000 л., само ако аптекарътъ държи развалени лѣкарства въ аптеката си.

Нѣкой отъ лѣвизата: Щомъ ги държи, той ще ги продава.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Би трѣбовало аптекарътъ да унищожи развалени лѣкарства. Само задето ги държи, му се налага глоба до 1.000 л. А ако ги употребява при изпълнение на рецепти, наказанието е много по-тежко.

Председателстващ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Илия Януловъ.

И. Януловъ (с. д): Г. г. народни представители! Ще се съгласите, че досега все пакъ ние допускахме известни глоби, макаръ и малки, защото се касаеше до продажба на лѣкарства, фалшифицирани, развалени или ненормални, както се казва. Но когато се допуска съществуването въ аптеката на тия лѣкарства и за това се налага глоба до 1.000 л., така явно се признава, че се нанася вреда на народното здраве. Вѣрно е, че въ втората частъ на този членъ се говори, че, ако бѣде установено, че тѣ — фалшифицирани, развалени или ненормални лѣкарства — се употребяватъ при изпълнение на рецепти или продажба, глобата се увеличава до 10.000 л. Значи, глобата е отъ 1 л. до 10.000 л. Азъ мисля, че въ първия случай глобата трѣбва да започва най-малко отъ 1.000 л. до 5.000 л. Въпросътъ се касае за фалшифицирани, развалени и ненормални лѣкарства.

Министъръ-председателъ А. Липчевъ: Които сѫ останали тамъ.

И. Януловъ (с. д): Въ втория случай глобата да бѣде отъ 5.000 л. до 20.000 л. Ние не бива въ никой случай да допуснемъ въ апекитѣ фалшифицирани и развалени лѣкарства. Апекитѣ иматъ за управителъ специалистъ. Не бива да се злоупотребява съ народното здраве.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Ако специалистътъ знае, че сѫ фалшифицирани лѣкарствата — защото вие знаете, че днесъ има хиляди и хиляди сурогати. Но отде ще знае той непременно, че има салицилова киселина и пр.?

И. Януловъ (с. д): Възражението на г. Данаиловъ, за голѣмо съжаление, не мога да го сподѣля, ...

Г. Т. Данаиловъ (с. д): Азъ Ви само подсѣщамъ.

И. Януловъ (с. д): ... макаръ че стопански е така; фалшификацията дори на лѣкарствата е усѣвършенствувана въ висша степенъ, съществуватъ специалисти за такива фалшификации. Но азъ смѣтамъ, че специалистътъ въ фармакопеята е длъженъ да бди. Въпросътъ се касае за случаи, когато се докаже, че сѫ фалшифицирани лѣкарствата. Защото въ закона е казано: „Ако бѣде установено, че тѣ се употребяватъ при изпълнение на рецепти или продажба“, а това ще рече, че трѣбва да се посочатъ факти, да се докаже. Тогава ще се съгласите, г-да, че наказанието налагане глоба отъ 1 л. до 1.000 л. е нищожно. Не дай, Боже, да се случи нѣкому да го лѣкуватъ съ фалшифицирани и развалени лѣкарства! Азъ смѣтамъ, че спрямо такива аптекари санкцията не ще бѣде писана въ закона, а ще бѣде съвсемъ друга.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ констатирамъ, че преценката на г. Януловъ

досежно размѣра на глобитѣ, че 1.000, 10.000 л. сѫ незначителни суми, не изхожда отъ действителността. Азъ имамъ малко по-другъ усѣтъ. Това е въпросъ на факти, а не на умисълъ. Не се предвижда случай, когато аптекарътъ умишлено държи фалшифицирани, развалени лѣкарства въ шкафоветѣ, а когато по една или друга случайностъ тамъ попаднатъ такива лѣкарства. Може да му се изпратятъ отъ другаде и, безъ той да ги знае, че сѫ фалшифицирани — мисли ги за добри — ги постави тамъ. Когато после анализътъ установи, че сѫ фалшифицирани, какъ ще се накаже? Безъ да знае, че сѫ фалшифицирани, той подлежи на наказание! Но за да се прояви отстъпчивостъ и примиримостъ отъ докладчика въ това отношение ...

И. Гавалиюговъ (д. сг): И за да има последователностъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): ... и за да се прояви известна последователностъ — отговарямъ на г. Гавалиюговъ — съгласенъ съмъ да се каже, вмѣсто „до 1.000 л.“, „до 3.000 л.“

И. Януловъ (с. д): Не „до“, а „отъ“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Не. Въ втората частъ съмъ съгласенъ — да се каже „до 3.000 л.“, обаче не съмъ съгласенъ минимумътъ да бѣде „отъ 1.000 л.“ Ще бѣде отъ 25 л. до 3.000 л., споредъ случая, защото най-сетне не може добросѣвъстността да я третираме по единъ такъвъ пренебрежителенъ начинъ. Напр., пращатъ на една аптека аспиринови таблетки. Аптекарътъ ги слага въ шкафа, но се оказва, че тѣ нѣматъ всички елементи, за да бѣдатъ аспиринъ — знаете, че могатъ да бѣдатъ фалшифицирани съ всевъзможни сурогати. Не може този човѣкъ да го държимъ отговоренъ. Следъ като е билъ измаменъ самиятъ той, на това отгоре да го наказваме!

И. Януловъ (с. д): Ние се съгласихме да се каже: „фалшифицирани и развалени“.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Не съмъ съгласенъ минимумътъ да бѣде 1.000 л.

И. Януловъ (с. д): То е другъ въпросъ. Но трѣбва да се измѣни този минимумъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Минимумътъ въ закона е 25 л.

И. Януловъ (с. д): Г. министъръ-председателъ! Ви казва, че има и чисто фискални съображения; глоби до 100 л. не се събиратъ, защото има едно правило въ данъчната система, че разносикътъ за глобата не бива да надминаватъ глобата. Щомъ това е така и щомъ приехме за едно нищожно нарушение по чл. 385 минимумътъ да бѣде 500 л., може ли тукъ, гдето се касае за фалшифицирани лѣкарства, да бѣде по-малкъ? Вие казвате, че не ги знае. Въпросътъ е, ако бѣде доказано, че лѣкарството е фалшифицирано, развалено или ненормално, можете ли вие да турите минимумъ глоба 25 л. — а минимумътъ е 25 л.? Затуй азъ Ви моля, г. докладчикъ — това не е единъ въпросъ на принципъ, а е въпросъ на цѣлестобразностъ — да коригирате тази работа. Ако питате мене, като юристъ, ще Ви кажа, че който аптекаръ продава фалшифицирани, развалени или ненормални лѣкарства, то ще трѣбва най-малко да получи наказанието на касапина, който продава фалшифицирано и развалено месо. А наказанието, споредъ закона на г. Липчевъ, за преследване на спекуланта, нареченъ законъ за „тонковизитъ“, е тѣмниченъ затворъ. Е можете ли вие тукъ, когато се касае за народното здраве, когато се касае за продаването на фалшифицирани лѣкарства, да налагате такива малки наказания? Споредъ мене, цѣлата тенденция на тия наказателни разпореждания е намаление до минимумъ, до единъ смѣтлив размѣр на наказанието за аптекаритѣ. Азъ просто съмъ изненаданъ. Ето защо, за да не навлизамъ въ принципиални спорове, още повече, че се съгласявамъ на една малка глоба, нека да коригираме наказанията и да дойдемъ до една разумностъ, като приемемъ глобата отъ 1.000 до 5.000 л. и отъ 5.000 до 10.000 л.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Г. Януловъ смѣсва понятията за умисълъ и за отговорностъ. Азъ съжалявамъ, че единъ доцентъ въ Юридическия факултетъ ...

И. Янулов (с. д): Азъ не ги смѣсвамъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): ... може така безцеремонно да борава въ една областъ, където понятията сѣ много по-стриктно опредѣлени. Тукъ отговорността е за едно фактическо положение; тукъ не е въпросъ за умисълъ, а за една констатация на единъ фактъ, за който даже въ много случаи самото лице-аптекарь може да не носи отговорностъ.

И. Януловъ (с. д): Азъ не съмъ говорилъ за умисълъ. Вие говорите за умисълъ. Смѣшно е, че го говорите.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Въ тая материя нѣма фискални съображения, а има съображения отъ общественъ интересъ, отъ интересъ на общественото здраве. Това не е фискаленъ законъ, а е законъ, който си поставя други задачи. И да говорите тукъ, че, когато се третира наказателнитъ постановления на този законъ, трѣбва да се иматъ предъ видъ фискални съображения, туй значи да изгубите предъ видъ ясно прокараната целъ на този законъ — опазване общественото здраве. Но азъ казвамъ: въ последователностъ на всичко туй, което е прокарано въ законопроекта, съгласенъ съмъ да се постави, вмѣсто „1.000 л.“, „до 3.000 л.“. Обаче имаме минимумъ на закона и той се знае колко е.

И. Януловъ (с. д): Минимумътъ е 25 л.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Може да се представятъ свършено невинни случаи.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Да се съобрази съ положението на бакалитъ, които продаватъ фалшифицирани съестни и питейни продукти — най-малко къмъ тѣхъ, за да не бждатъ тѣ злоупоставени.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Пупешковъ! Съобразено е, защото максималната глоба по този членъ е 10.000 л.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Има и минимумъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това е максималната глоба. По-рано имаше 25.000 л. и т. н. — голѣми цифри. Обаче азъ счетохъ, че е по-добре да не се борава съ голѣми цифри, за да не се изгуби здравиятъ смисълъ на закона, а да се борава съ цифри, които ще одѣлтоворятъ и одухотворятъ закона. Тѣй че максималната глоба тукъ е 10.000 л.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г-да! Моятъ дългъ е да щада времето и заради туй нѣма да влизамъ въ разпавии съ г. Януловъ по въпроса, досежно закона за „тонковитъ“, дето го нарече.

И. Януловъ (с. д): Оставете го.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: При съгласието на г. докладчика да се каже „до 3.000 л.“, вмѣсто „до 1.000 л.“, азъ мисля, че нѣма какво повече да се спори по тази материя.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Г. г. народни представители! Има три предложения.

Едното предложение е на г. Гавалюговъ въ смисълъ, вмѣсто цифрата „1.000 л.“, да се тури „до 5.000 л.“

Второто предложение е на г. Януловъ въ смисълъ, цифрата „до 1.000 л.“ да се замѣни съ „отъ 1.000 до 5.000 л.“, а цифрата „до 10.000 л.“ да се замѣни съ „отъ 5.000 до 10.000 л.“

И третото предложение е на г. докладчика въ смисълъ, първата цифра да се замѣни съ „до 3.000 л.“

Ще дамъ на гласуване тритъ предложения. Който приема тъ предложения на г. Гавалюговъ, моля, да вдигнатъ ржка. Меншенство, Събранието не приема.

Който приема тъ предложения на г. Януловъ, моля, да вдигнатъ ржка. Меншенство, Събранието не приема.

Който приема тъ предложения на г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Който приема чл. 398, съ приетото измѣнение, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 399. Аптекарь, който отпуска упойтелни срѣдства, безъ да спазва специалнитъ за това наредби, се наказва: за първи пътъ съ глоба до 500 л., за втори и последващъ пътъ — до 5.000 л. глоба“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Владимиръ Руменовъ.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Г-да! Споредъ мене за тѣзи, които отпускатъ упойтелни срѣдства, трѣбва да предвидимъ по-тежки наказания. За малки пропуски, за невнимане, както обясни г. докладчикътъ, предвидени сѣ голѣми глоби. Следвало би за тѣзи, които отпускатъ упойтелни срѣдства, като коканитъ и т. н., също така да се предвидятъ голѣми глоби.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съобразно съ туй, което се прие по-горе, безспорно е, че това не може да остане. Ще трѣбва да се направи и тукъ едно съответно увеличание и, вмѣсто 500, ще се сложи 3.000 л. Трѣбва да бждемъ последователни.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема тъ предложението на г. докладчика, вмѣсто цифрата 500, да се постави цифрата 3.000, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Който приема чл. 399, съ приетото измѣнение, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г-да! Азъ трѣбва да отбележа следното. Бѣше се вдигналъ единъ голѣмъ шумъ за тежкитъ санкции на този законъ и азъ се страхувахъ, че тукъ ще се получатъ упрѣци именно въ туй направление, че санкциитъ сѣ много тежки. Сега, обаче, виждамъ тъкмо обратното.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Кое то трѣбва да ни радва.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 400. Дрогистъ, който произвежда лѣкарства или изпълнява рецепти, въпрѣки наредбитъ на чл. 292, се наказва — за първи пътъ съ глоба отъ 500 до 2.000 л., за втори пътъ — съ глоба до 5.000 л., а за трети пътъ — дрогерията се затваря и притежателътъ ѝ губи цѣлото свое фармацевтическо старшинство и правото да отваря друга дрогерия подъ каквато и да било форма“.

Прибавятъ се следъ думитъ „до 2.000 л.“ думитъ „налагана отъ главния директоръ на народното здраве“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 400, заедно съ добавката, направена отъ г. докладчика, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 401. На сѣщото наказание подлежи и оня дрогистъ, който отпуска медикаменти и специалитети, нефигуриращи въ списъка, за който се говори въ алинея втора на чл. 283, като едновременно съ налагане глобата тия медикаменти и специалитети се конфискуватъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 401, както се докладва, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 402. Който отвори дрогерия безъ предварително разрешение или уреди лаборатория за приготвяне разни лѣчебни и др. препарати, преди одобрение на устава на лабораторията, се наказва съ глоба до 5.000 л., а ако дрогерията или лабораторията не отговарятъ на изискванията на специалнитъ наредби, тя се затваря, като лицето, което я е отворило, се лишава отъ правото да отвори дрогерия или да урежда лаборатория за приготвяне лѣкарства“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 402, както се докладва, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 403. Всички забранени отъ настоящия законъ деяния, които по естеството си могат да бъдат извършвани както отъ аптекари, така и отъ дрогисти, дрогиститѣ подлежатъ на същитѣ наказания, предвидени въ настоящия законъ, както и аптекаритѣ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 403, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 404. Както дрогиститѣ, така и аптекаритѣ се наказватъ съ глоби до 1.000 л., ако допускатъ да работятъ въ заведенията имъ неспособни лица, за действията на които тѣ носятъ пълна отговорностъ. Въ случай, че следъ първата наложена глоба и следъ покана отъ страна на санитарната властъ, тѣ не освободятъ заведенията си отъ тия лица, както аптеката, така и дрогерията се затварятъ съ заповѣдь на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, основана на решението на аптечната комисиия“.

Г. г. народни представители! Тукъ трѣбва да кажа, че тази наредба не се отнася до низшия прислужащъ персоналъ — слуги, лаборанти и т. н.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Правя предложение цифрата 1.000 л. да се увеличи на 3.000 л.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ предложението на г. министъръ-председателя, цифрата 1.000 л. да се увеличи на 3.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Който приема чл. 404, заедно съ направената поправка, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 405. Аптекаръ или дрогистъ, който отпуска отровни или силнодействащи вещества на лица, които нѣматъ право да купуватъ такива, се наказва съ глоба до 5.000 л., а въ случай, че последватъ нѣкои нещастия отъ употреблението на тия вещества — аптекарътъ или дрогистътъ може да бъде държанъ граждански отговоренъ отъ потърпевшитѣ, а въ случай на смъртъ — отъ тѣхнитѣ възходящи и низходящи роднини“.

Г-да! Следъ думитѣ „се наказва“ се поставятъ думитѣ „отъ главния директоръ на народното здраве“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Хараламби Орошаковъ.

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Уважаеми г. г. народни представители! Първата частъ отъ този членъ разбирамъ, до последната му частъ смѣтамъ за съвършено неумѣстна. Въ последния чл. 427 отъ законопроекта се казва: „Всички закони и правилници, които противоречатъ на настоящия законъ, се отмѣняватъ“. При това положение отъ втората частъ на чл. 405 може да се извади следниятъ изводъ. Споредъ чл. 405, наказва се съ глоба до 5.000 л. онзи аптекаръ или дрогистъ, който отпуска отровни или силнодействащи вещества на лица, които нѣматъ право да купуватъ такива. Ако пъкъ тѣзи лица употребяватъ тия вещества и повредятъ здравето си или изгубятъ живота си, тогава аптекарътъ или дрогистътъ ще бъде задълженъ да имъ плати вреди и загуби. Гражданската отговорностъ на онзи, който извърши едно деяние, неопозволено отъ закона, е дадена всѣкога, когато се предяви срещу него и углавна акция. На онзи аптекаръ, който продава такива вещества и повреди здравето на своя клиентъ или му отнеме живота, съгласно наказателния законъ, му се налага най-строгата санкция. Ако се касае за повреждане на здравето по такъвъ единъ начинъ, че то да съставлява за онзи, който е употребилъ тия вещества, постоянна опасностъ за живота, наказанието, както е известно на г. докладчика, е по чл. 263, респ. чл. 264, отъ наказателния законъ. Въ всички тия случаи е предоставено право на потърпевшия да предяви граждански искъ. Ако потърпевшиятъ лице изгуби живота си, гражданската акция стои на разположението на неговитѣ възходящи или възходящи наследници, по силата на чл. 262 отъ наказателния законъ.

Ето защо упоменаването на тия случаи въ чл. 405 може да доведе — позволявамъ си този изразъ — до абсурденъ резултатъ: съднитѣ, когато иматъ такива случаи, да не прилагатъ наказателния законъ, а да се задоволятъ само да

осъдятъ виновнитѣ аптекари на щети. Отъ физиономията, която сега прави г. докладчикътъ, разбирамъ, че ще поиска да направи възражение. Той ще ми каже: случайтѣ, които визираща чл. 405, не се отнасятъ до умисѣла, а се отнасятъ само до такива случаи, когато аптекарътъ не е ималъ намѣрение да причини нѣкому тѣлесна повреда, респ. смъртъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ако Вие видите чл. 262 въ коя глава на наказателния законъ се намира, ще разберете, че не може да се приложи по нѣкой начинъ чл. 262 въ този случай, ако нѣма тоя текстъ чл. 405. Безъ моята физиономия самиятъ текстъ на закона ще Ви докаже това.

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Съдилищата ще се намѣрятъ въ чудо при разпоредбата на последния членъ отъ този законопроектъ, дали да прилагатъ наказателния законъ или специалния.

На всѣки случай, азъ смѣтамъ, че Събранието може да се задоволи съ онази санкция, която се предвижда за аптекаря, който продава отровни или силнодействащи вещества на лица, които нѣматъ право да купуватъ такива лѣкарства. Разбира се, може да се упомене, че не се отмѣнява отговорността по наказателния законъ, макаръ това да се разбира само по себе си. Въ всѣки случай, при този текстъ на чл. 405, азъ смѣтамъ, че е дадена възможностъ да се отмѣнятъ наказанията по наказателния законъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Илия Януловъ.

И. Януловъ (с. д): Най-напредъ намирамъ, че тукъ глобата е съвършено малка и не съответствува на предишнитѣ глоби. Касае се до отпускане на отровни или силнодействащи вещества на лица, нѣматъ право да ги купуватъ, на лица неснабдени съ рецепти. Касае се за продаване на вещества, съ които едно лице може да разстрои здравето си и дори да достигне до положение за самоубийство отъ животъ. Много отъ самоубийствата у насъ вие знаете, че сѣ станали съ отровни вещества. Вие знаете случая съ дъщерята на Персийски, ученичка отъ осми класъ. Купува едно нагледъ невинно лѣкарство и го глътва.

Н. Пждаревъ (д. сг): Сублиматъ ли?

И. Януловъ (с. д): Мисля, че е сублиматъ. Нѣма да влизамъ въ разглеждане на фактитѣ по конкретния случай, защото само по себе си ние не можемъ да се занимаваме съ тѣхъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Невинна отрова ли е сублиматътъ?

И. Януловъ (с. д): Не е невинна отрова.

Н. Пждаревъ (д. сг): Сублиматътъ не е невинно лѣкарство.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Невинна отрова нѣма. Отрова ли е, все е виновна.

И. Януловъ (с. д): Вие можете да вземете сублиматъ, тъй както въ всѣка аптека на всѣки малко по-сидящъ човѣкъ ще му дадатъ малко сублиматъ за дезинфекция. Азъ лично съмъ вземалъ безъ рецепта малко сублиматъ. Азъ, обаче, намирамъ, че въобще даването на такова силнодействащо и отровно вещество — макаръ до известна степенъ да е невинно това вещество, въ смисълъ, че силата, напр., на сублимата не съответствува на силата на цианкалия и пр. и пр. — все пакъ ще трѣбва да бъде свързано съ една много силна санкция.

Напоследъкъ имаме твърде много самоубийства. Една голяма частъ отъ тѣхъ ставатъ именно съ такива силнодействащи вещества и отрови. При това знаете, че самоубийството отъ животъ въ България става обикновено въ кръга на младитѣ хора. Не можемъ ние да злопоставимъ младитѣ хора въ смисълъ, да имъ се даде възможностъ лесно да се снабдяватъ съ силнодействащи вещества, съ които могатъ да се лишатъ отъ животъ, и наказанието за аптекаря да бъде глоба отъ 25 л. до 5.000 л.! Азъ мисля, че съ низкитѣ глоби ние правимъ едно зло на самитѣ аптекари, защото въ известенъ смисълъ ние ги раглезваме, ние имъ казваме, че могатъ да продаватъ всѣкому такива вещества, защото глобата е малка — ще отиде въ съдъ, ще отиде въ втори съдъ, касащия и пр., глобата ще се намали на 1.000—2.000 л.

Имайки предвид, че въ предишните членове тие налагаме глоби, започвайки от 500 л. до 3.000 л., а за други работи, много по-невинни, налагаме глоби от 3.000 л. нагоре, мисля, че и тук ние трябва да кажем „от“ и „до“. Докладчикът няма защо да се сърди за такива работи; най-малко на мене той трябва да се сърди, че държа само на фискални съображения, защото и аз като него съм юрист. Фискалните съображения имат друго значение, а въ дадения случай важното е, че наказанието трябва да бъде чувствително и заради туй аз предлагам глобата да бъде от 5.000 до 20.000 л.

Смѣтамъ, че по втората част на члена г. докладчикът и колегата г. Орошаковъ сж напълно съгласни. Не се касае, отговорността да бъде само граждански; касае се, външ от углавната отговорност, да има и гражданска отговорност, и заради туй аз ще моля г. докладчика да се съгласи въ втората част да се турят думите „външ от углавната отговорност“, за да не стане смѣшание, от което се опасява г. Орошаковъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Не мога да се съглася нито съ предложението на г. Орошаковъ, нито съ това на г. Янулова.

Като прегледате наредбата на чл. 353 отъ настоящия законопроектъ, която наредба приехте, ще видите, че тамъ се изтъква ясно, че дисциплинарият и гражданска отговорност не изключва углавната отговорност. И когато ние тукъ говоримъ за глоби, когато ние говоримъ за гражданска отговорност, углавната отговорност не се изключва. Тъкмо противното на това, което г. Орошаковъ поддържа, би могло да се поддържа въ случая, а именно, че ние държимъ граждански отговорно едно лице за едно деяние, въ което, ако щете, неговата виновност е много далечна. Аптекарьъ продалъ сублиматъ или не знамъ какво си дѣкаство на нѣкое лице — последватъ ли нѣкои нещастия, ние ще го държимъ отговоренъ граждански за всички тия нещастия, които сж настъпили, а въ случай на смъртъ ще отговаря граждански спрямо родителитъ и децата на умрѣлото лице. Това е много строга наредба, г-да. И тя би могла да се критикува заради нейната строгост, а не че, е снизходителна. Г. Орошаковъ, обаче, отива дотамъ, да казва, че нѣмамо нужда да се пише, че тя се подразбирала отъ само себе си. Защо? Защото съществувала наредбата на чл. 262 отъ наказателния законъ. А какво говори той? Че ако следъ лицето, което е било убито престъпно, останатъ лица — възходящи или низходящи неговии роднини — прижата за прехраната на които е лежала нему, тѣ могатъ да заведатъ граждански искъ. Можете ли сега вие да считате, че единъ аптекарь, който е далъ сублиматъ, е убилъ престъпно едно лице и, като приложите наредбата на чл. 262 отъ наказателния законъ, да кажете: заповѣдай, г. аптекарь, да отговаряш тукъ и граждански? Безспорно, че като обсъждаме юридически туй положение, то не може да издържи абсолютно никаква критика. Това е единъ специаленъ текстъ и въ никой случай не може, чрезъ разширително тълкуване на чл. 405, като се махне втората му част, да приложите спрямо този случай — когато единъ аптекарь дава отровни вещества на лица, които нѣматъ право да ги получатъ — чл. 262 отъ наказателния законъ и да приемете, че аптекарь, който е продалъ сублиматъ, е извършилъ убийство на лицето, което се е отровило съ него. Такава логика се нуждае отъ единъ толѣмъ скокъ, който ние не можемъ да извършимъ.

Поради туй азъ моля г. Орошакова да не поддържа туй предложение, а също и г. Янулова да не бъде така суровъ и възискателенъ спрямо хилядитъ, които други трябва да плащатъ. Сумата 5.000 л. не е малка; плюсъ това има и гражданско обезщетение отдѣлно, а евентуално, ако се открие умисълъ и пр., има и углавна отговорност, а тѣ е много тежка.

И. Януловъ (с. д): Отговорността не е само въ случай на умисълъ, а и въ случай на груба небрежностъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. д-ръ Хараламби Орошаковъ.

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Г. г. народни представители! Азъ не поддържамъ едно обикновено положение отъ амбиция или отъ честолюбие. Ако г. докладчикътъ би ме убедилъ, азъ бихъ се съгласилъ съ него; но и азъ също така го моля, ако той смѣта, че доводитъ, които излагаме съ г. Янулова, могатъ да бъдатъ убедителни, да възприеме нашето становище.

Г. докладчикътъ ни препраща къмъ чл. 353 отъ законопроекта, въ който се говори, че наказанията ще бъдатъ углавни и дисциплинарни — значи, възискането на виновния ще бъде чрезъ углавна или дисциплинарна акция. Сега, щомъ г. докладчикътъ ни препраща къмъ този членъ, азъ неволно си задавамъ въпроса: наказанието, което се фиксира въ чл. 405, углавно ли е или е дисциплинарно? Безспорно, то не е дисциплинарно, затуй защото Вие говорите за престѣпление, говорите за гражданска отговорност, която е една последица на едно наказуемо деяние. Добре, щомъ това е така, да анализираме този текстъ отъ гледна точка на криминалната политика.

Г. докладчикътъ се спира върху чл. 262 отъ наказателния законъ и казва: „Чл. 262 отъ наказателния законъ не е достатъченъ за нашия случай, затуй защото той дава гражданска акция на възходящитъ и низходящитъ наследници“; а къмъ туй азъ ще добавя още едно: ако наследниците действително сж очаквали прехрана отъ оня, който е билъ убитъ — нѣщо, което Вие, г. докладчикъ, не цитирате, но този чл. 262 е конкретенъ въ паметта ми така, както го предавамъ. Добре, да кажемъ, че Вие имате право за случаитъ на смъртъ. Питамъ Ви по-нататъкъ: защо Ви е тогава следниятъ текстъ: (Чете) „а въ случай, че последватъ нѣкои нещастия отъ употреблението на тия вещества, аптекарьтъ или дрогистътъ може да бъде държанъ граждански отговоренъ отъ потърпевшитъ“? Въ какво се състои нещастieto? Само въ смъртъ ли се състои? То може да се състои въ тѣлесна повреда и т. н. Ако повреда е тѣлесна, тогава възходящитъ и низходящитъ ли ще иматъ право на гражданска акция, тѣ ли ще държатъ отговоренъ дрогиста?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Прочетете текста, г. Орошаковъ. Тамъ е казано: „въ случай на смъртъ.“

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Извинете, г. докладчикъ, азъ Ви чета точно текста. Азъ искамъ да се разберамъ съ Васъ. Азъ не искамъ да наложя моето становище. Или Вие ще ме разберете, или азъ ще Ви разбера и ще се съглася съ Васъ. Азъ Ви чета текста тъй, както е печатанъ: (Чете) „а въ случай, че последватъ нѣкои нещастия отъ употреблението на тия вещества, аптекарьтъ или дрогистътъ може да бъде държанъ граждански отговоренъ отъ потърпевшитъ.“

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Но не отъ държавата, не отъ властта, а отъ потърпевшитъ. Тамъ е смисълътъ.

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Когато азъ приказвамъ за гражданска акция, азъ я разбирамъ такава, каквато я има потърпевшето отъ деянието лице.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Когато се прочете членътъ, азъ казахъ на докладчика, че втората му половина е безсмислена. Тѣй ли е?

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Да.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Защото всѣки има право да преследва като потърпевшъ, обаче този членъ има смисълъ въ туй отношение, че казва: властта не може да се занимава съ гражданско преследване, а потърпевшиятъ трябва да го извършва. Тѣй разбирамъ азъ това.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Орошаковъ! Вѣрвамъ, че като Ви обясня, тогава ще се задоволите. Подъ понятието „нещастия“, азъ не разбирамъ смъртъ, а всички случаи, при които се предизвика известно страдание: лека тѣлесна повреда, тежка тѣлесна повреда и т. н.

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): И азъ така разбирамъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): То е едно общо понятие за нещастията, и единствено случаятъ съ смъртъ е подчертанъ тукъ: понеже умрѣлиятъ не може самъ да води дѣлото, ще дойдатъ роднинитъ му — възходящитъ или низходящитъ му роднини. Работата е ясна.

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Уважаеми г. г. народни представители! Тукъ се кръстосватъ мислитъ ни, безъ да можемъ да се разберемъ. Азъ разбирамъ думата „нещастия“ тѣй, както я разбира и г. докладчикътъ. И той ще се съгласи съ менъ, че точно за тия случаи на нещастия, въ които не последва смъртъ, нѣма защо да впишемъ въ закона, че е дадено право на гражданска акция на лицата,

които са претърпели последните от престъплението; тя е дадена по наказателния закон. Ще се съгласите, че ще се смуги съдийската съвест, когато пишете в една форма само за гражданска отговорност за случаи, за които има и углавна санкция, дали да приложи или да не приложи общата санкция, предвидена в наказателния закон. Ако искате да се постигне един компромис в интереса и на правораздаването, и в интереса на ония, които ще бъдат заесегнати от подобни действия на виновния аптекар, пишете, моля ви се, „вън от углавната отговорност“, за да няма съмнение.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ обяснихъ, г. Орошакъ, че . . .

Д-ръ Х. Орошакъ (д): Азъ не съмъ съгласенъ, г. докладчикъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): За да съкратимъ дебатътъ, позволете още веднъжъ да обясня. — Виждате, че азъ се съгласявамъ бързъ съ Васъ. Азъ обяснихъ, че тукъ се говори за гражданска отговорност и че щомъ съответната властъ констатира, че има елементи на углавна отговорност, тя отпосле ще се наложи по общитъ норми на наказателния закон. Това не Ви ли задоволява?

Д-ръ Х. Орошакъ (д): Ами защо Вие приказвате за гражданска отговорност въ случая вън отъ случая на смъртъ?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Защото въпросътъ за гражданска отговорност въ случаи вън отъ случая на смъртъ може да бъде много споренъ. За да няма споръ, законодателятъ казва: ще отговаряте, г. г. аптекари, за гдето извършихте нарушение на вашия служебенъ дългъ и съ туй причинихте страдание нѣкому.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народния представител г. Цвѣтанъ Пупешковъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Този членъ се нуждае отъ едно пояснение. Защото тукъ се предвижда едно деяние, обявено за престъпно и наказуемо съ глоба 1.000 или 5.000 л. — това е втори въпросъ — и което деяние се състои въ едно непредпазливо отнасяне къмъ служебния дългъ, именно „отпускане отровни или синоподобстващи лѣкарства“ — значи, опасни вещества — „които лицето е нѣмало право да купи“. Това е деянието. Следъ туй иде вече последствието, което може да се изрази въ тѣлесна повреда, може да се изрази и въ смъртъ. Сега какво бѣше положението? Положението бѣше таково, че при непредпазливото упражнение на професията аптекарътъ щѣше да отговаря, ако последва смъртъ, по чл. 258, а за лека и тежка тѣлесна повреда — по чл. 270 отъ наказателния законъ. А по законопроекта какво излиза? Че аптекарътъ ще бѣде наказанъ само съ глоба, вмѣсто съ другитъ наказателни санкции, затуй защото за непредпазливото отпускане на лѣкарства се предвижда само глоба.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Отъ страна на медицинската властъ. А какво ще направи другата властъ или пострадалата страна, то е другъ въпросъ.

И. Януловъ (с. д): Затуй трѣбва да се каже: „Вън отъ углавната отговорност“, и въпросътъ е решенъ. Съгласете се, г. докладчикъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съгласенъ съмъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Непремѣнно е нужно пояснението, че „вън отъ общата углавна отговорност“ . . .

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ казахъ, че съмъ съгласенъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): . . . ще трѣбва да понесе и гражданска отговорност, която е наложима, на общо основание, за последитъ отъ деянието. Това добавяне, смѣтамъ, че е нужно и че то не може да се замѣсти само съ обяснение.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Добре. Г. г. народни представители! Казахъ, съгласенъ съмъ, че тукъ се разбира „вън отъ углавната отговорност“.

И. Януловъ (с. д): Нека се внише.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): За по-голяма яснота, ~~вмѣсто~~ нищо противъ да се вмѣкне това и въ самия текстъ, и тогава няма какво да ни дѣли.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Значи, членътъ ще стане така: . . . „наказва се, вън отъ углавната отговорност, съ глоба“ и пр.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Да, . . . „наказва се, вън отъ углавната отговорност, съ глоба“ и т. н.

И. Януловъ (с. д): Азъ предлагамъ тамъ, дето е казано „може да бѣде държанъ граждански отговоренъ“, да стане така: „може да бѣде държанъ, вън отъ углавната отговорност, граждански отговоренъ отъ потърпевшитъ“ и т. н.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: И така може. Хайде, така да бѣде!

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съгласенъ съмъ, г. Януловъ, тамъ да бѣдатъ поставени тѣзи думи.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Остава спорна само първата частъ отъ предложението на г. Януловъ, който иска глобата да бѣде отъ 5.000 л. до 20.000 л., вмѣсто до 5.000 л. По втората частъ отъ предложението му се постигна съгласие.

И. Януловъ (с. д): Нека бѣде отъ 5.000 до 10.000 л.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Да бѣде до 10.000 л., безъ да се опредѣля минимумъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Съгласни ли сте, г. Януловъ?

И. Януловъ (с. д): Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Значи, по общо съгласие, текстътъ на чл. 405 добива следната редакция къмъ края: „може да бѣде държанъ, вън отъ углавната отговорност, граждански отговоренъ“ и т. н., а глобата, вмѣсто до 5.000 л., става до 10.000 л.

Който приема чл. 405, съ тѣзи поправки, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 406. Фелдшеръ, който упражнява явно или прикрито частна практика, безъ да е получилъ предварително нужното разрешение (чл. 204), се наказва: ако фактически има право на частна практика — съ глоба до 500 л., а ако таква право няма — съ глоба до 5.000 л., като същевременно се конфискуватъ всички уреди, помагала, лѣкарства и др., предназначени за служене при лѣкуването“.

Следъ думитъ „съ глоба до 5.000 л.“ се добавятъ думитъ „наложена отъ главния директоръ на народното здраве“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 406, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 407. Наказва се съ глоба до 500 л. фелдшеръ, който упражнява частна практика въ община, за която не е получилъ разрешение, а при повторение на същото деяние — съ глоба до 5.000 л., като същевременно съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве му се отнема правото на частна практика, за време отъ една седмица до 3 месеца. Ако и следъ налагане на тия наказания, фелдшерътъ продължава да върши същото нарушение — отнема се за винаги правото му да упражнява частна практика“.

На втория редъ думата „община“ се зачерква и се замѣня съ думитъ „населено мѣсто“, понеже и на други мѣста се прие така „населено мѣсто“; на четвъртия редъ следъ думитъ „съ глоба до 5.000 л.“ се добавятъ думитъ „наложена отъ главния директоръ на народното здраве“.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Глобата тукъ е само 500 л., но отъ дѣйствиата мѣнатъ сега, защото се касае за фелдшеритъ!

И. Гавалюговъ (д. сг): Глобата тукъ е такава, защото се касае за лице, което има право да упражнява частна практика по медицина; но нѣма разрешение за това.

П. Анастасовъ (с. д): Значи за лѣкаритѣ малки наказания, а за фелдшеритѣ голѣми наказания!

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 407, съ поправките на г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 408. Търговецъ на безвредни лѣчебни и др. срѣдства, предвидени въ чл. 280, който държи въ дюкяна си силнодействащи вещества, лѣкарства и материали, отъ които могатъ да се приготвятъ такива и др. подобни, безъ да е разрешена свободна търговия съ тѣхъ, се наказва — за първи пътъ съ глоба до 500 л. като се конфискуватъ всички намѣрени въ дюкяна забранени вещества, лѣкарства и пр., за втори пътъ — съ глоба до 5.000 л., а за трети пътъ — съ заповѣдъ на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве му се забранява за винаги търговията, означена въ чл. 280, подъ каквато и да било форма и дето и да е въ царството“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 408, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 409. Търговецъ на лѣчебнитѣ и др. срѣдства, означени въ предшествуващия членъ, който постави гдето и да било въ заведението си или вънъ отъ него емблеми, знаци, надписи и др. подобни, отъ които би могло да се предположи, че това заведение е аптека или дрогерия, се наказва съ глоба до 500 л. и се поканва писмено отъ окръжния лѣкаръ да премахне въ двуседмиченъ срокъ тия надписи, знаци и пр. Ако той не изпълни тази покана, глобява се до 5.000 л. и съ заповѣдъ на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве му се отнема за винаги правото да упражнява тази търговия. Окръжниятъ лѣкаръ решава, при всѣки отлѣленъ случай, дали знацитѣ, надписитѣ и пр., за които се говори въ настоящия членъ, могатъ да въведатъ въ заблуждение, че заведението е аптека или дрогерия. Напълно този въпросъ се разрешава отъ Главната дирекция на народното здраве.“

Азъ обяснихъ, че подъ думата „надписи“ се разбиратъ фирми.

Думата „напълно“ тукъ е погрѣшно написана; ще стане „окончателно.“

Обяснихъ, че надписътъ „Санитаренъ магазинъ“ може да се поставя.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: А глобата до 5.000 л. отъ кого се налага? Отъ дирекцията ли?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Отъ компетентната властъ.

И. Гавалюговъ (д. сг): Тукъ се говори, че, ако не се спази двуседмичниятъ срокъ, отнема му се правото да упражнява търговията си. Не е ли много строго това, направо да му се отнеме правото да упражнява търговията си? Представете си, че него го нѣма и неговитѣ деца не сж могли да промѣнятъ надписа въ този двуседмиченъ срокъ, безъ разрешението на баща си. Нека тази санкция се наложи третия пътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ако е въпросъ да се увеличи срокътъ, нѣмамъ нищо противъ той да бѣде месеченъ.

И. Гавалюговъ (д. сг): Не, при трети случай да му се отнеме правото да упражнява търговията си.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съгласенъ съмъ срокътъ да бѣде едномесеченъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Г. Гавалюговъ! Съгласни ли сте съ г. докладчика да се продължи срокътъ на единъ месецъ?

И. Гавалюговъ (д. сг): Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 409, съ измѣненията, както се предложиха, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 410. Който добива, приготвя, пазн, излага за продажъ или продава вкусови вещества, хранителни или питейни продукти и общопотрѣбими предмети или сурови материали, безъ да пазн нуждата чистота въ фабрицитѣ, работилницитѣ, складоветѣ, дюкянитѣ, уредитѣ, машинитѣ и сѣдловетѣ, които служатъ при приготвянето, пазенето и пр. на продуктитѣ, наказва се съ глоба — за първи пътъ отъ 50 до 1.000 л.; а за всѣко последваще нарушение — съ глоба до 5.000 л. и ако, въпрѣки предупрежденията на санитарната властъ, не бждатъ отстранени констатиранитѣ нередовности — заведението се затваря за време отъ една седмица до 3 месеца съ заповѣдъ на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, основана на мнението на окръжния хигиенически съветъ. Ако и следъ това не се отстранятъ нередовноститѣ — затваря се за винаги.“

Касае се за чистотата на заведенията.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Глобата, вмѣсто отъ 50 л. до 1.000 л., се увеличава отъ 500 л. до 3.000 л.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Да, глобата се увеличава отъ 500 л. до 3.000 л., вмѣсто отъ 50 л. до 1.000 л.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 410, съ това измѣнение въ размѣра на глобата, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 411. Който имитира или фалшифицира вкусови вещества, хранителни или питейни продукти (чл. 80), а така сжщо който излага, продава или складира такива, се наказва отъ съответната санитарна властъ за първи пътъ съ глоба до 2.000 л. и конфискация на продуктитѣ и веществата, а за втори пътъ — съ тъмниченъ затворъ, глоба до 10.000 л. и конфискация. Ако примѣситѣ, съ които е извършена имитацията или фалшификацията, сж вредни за здравето — наказанието е строго тъмниченъ затворъ до 5 години, като всички фалшифицирани и имитирани продукти и вещества се конфискуватъ, гдето и да се намѣрятъ. Въ последния случай, ако деянието е извършено по непредгазливостъ — наказанието е тъмниченъ затворъ до 1 година, конфискация на продуктитѣ и глоба до 10.000 л.“

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: За да бждемъ последователни, и тукъ първата глоба трѣбва да бжде отъ 2.000 до 5.000 л.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Да.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 411, съ поправката въ размѣра на глобата, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 412. Който невярно обявява вкусови вещества, хранителни или питейни продукти (чл. 80), се наказва за първи пътъ — съ глоба до 500 л.; за втори пътъ — съ глоба до 5.000 л. отъ съответната санитарна властъ и конфискация на продуктитѣ, а за трети пътъ — се наказва съ тъмниченъ затворъ до 6 месеца и конфискация на всички невярно обявени продукти.“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 412, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 413. Всички случаи на конфискация, ако конфискуванитѣ хранителни и др. предмети могатъ да бждатъ използвани било направо, било чрезъ денатуриране или по другъ начинъ — тѣ се използватъ по нареждане на санитарната властъ, а въ случай че бжде добита при продажбата нѣкаква сума — тя се внася въ общинския здравенъ фондъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 413, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 414. Който приготвя, складира, предлага за продажба или продава развалени или вредни за здравето вкусови вещества, хранителни или питейни продукти, наказва се за първи пътъ — съ глоба до 2.000 л. и продуктитѣ се конфискуватъ, за втори пътъ — съ глоба до 5.000 л. и

конфискация, налагани от съответната санитарна власт, за трети път — с глоба до 10.000 л. и тъмничен затвор“.

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 414, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Д. Иванов (з. в): За аптекарите и лекарите няма тъмничен затвор, а за тия сиромаси има тъмничен затвор, за да няма кой да храни семействата им.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Аз ще Ви направя честта да Ви отговоря, . . .

П. Анастасов (с. д): Недейте се държа така към един народен представител.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): . . . макар че в случая се проявява едно неразбиране на тая работа. Касае се за развалени или вредни за здравето вещества, значи такива, които може да отровят някого или да унищожат цели семейства. Не можем да не бъдем по-сериозни и въ санкциите. Прочетете текста и ще видите.

(Чете)

Чл. 415. Който при борбата с заразните, остри и хронически болести не изпълнява нарежданията на санитарната власт за борба или предпазване от тия болести, или пречи на прилагането им — се наказва от съответната санитарна власт с глоба до 1.000 л., а в случай на съпротивление спрямо законните наредби, заповеди, възбрана или покана на същата власт — наказанието е за явно непокорство по чл. 154 от наказателния закон“.

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 415, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

Чл. 416. Който, като знае, че е засегнат от венерична болест, встъпи в брак, се наказва — според случая — по чл. чл. 263, 265 и 270 от наказателния закон и се осъжда да заплати на потърпевщата страна прилично възнаграждение (чл. 273 от наказателния закон) и парично удовлетворение. Углавното преследване в тоя случай става само по тѣжба на потърпевщата страна. То се изключва след изминаване една година от сключването на брака“.

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 416, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Г. Т. Данаилов (д. сг): Съ този член вие влизате в една материя, която трябва да бъде специално регламентирана. Не може току тъй отведнѣж. Аз приемам, че трябва да търпят наказания тия, които вие споменавате в члена, но това трябва да се нареди по известен ред.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): На уважениия г. професор Данаилов ще отговоря следното. Ние приехме специален отдѣл „борба с венерическите болести“, обаче въ наказателните санкции трябва да бъдем особено сдържани. Въ Германия има много строги санкции по тая материя, която е пак въ връзка с борбата с венерическите болести, която у нас влѣзе въ този законопроект.

Тамъ се казва, че този, който знае или предполага, че е заразен, зарази друго лице, безразлично кое е то . . .

Г. Т. Данаилов (д. сг): То е друг въпрос. Тукъ вие казвате: който встъпи въ брак.

Докладчик Т. Кънчев (д. г): Тукъ се ограничихме и казваме: наказва се този, който, като знае, че е заразен от венерическа болест, сключи брак и зарази другата страна, било защото се ласкае да получи зестра или по други причини и докарва едно голѣмо нещастие на другаря си и на цялото семейство. Но ние не се вмѣсваме въ онази област, дето извънбрачно някой може да зарази някого или да бъде заразен. Зщото, въобще, по понятията у нас за семейния и общия морал, ние тия извънбрачни отношения не ги регулираме. Ние забранихме отварянето на публични домове. И поради мъжнотията да се установи, откъде е дошла заразата, какъ се е развила тя, кой я е предал, кой я е получил — има въобще периоди, през които тя се развива — ако допуснем преследвания въ та-

кива случаи, може да се породят и шантажни процеси срещу единъ или срещу една. За да се острани възможността чрез единъ текст да се докарат едни положения и резултати, които текстът не цели, ние се ограничихме въ този случай и навлѣзохме много боязливо само въ тази област частично, като оставихме на специални санитарни органи да водят борбата с венерическите болести. Обаче тукъ ние навлѣзохме въ тази област от желание да се даде защита на една жертва на тия отношения, които законътъ търпи. Бракътъ, безспорно, е единъ законенъ съюзъ.

П. Палиев (д. сг): Искамъ едно обяснение само. Кой сѣ били съображенията, за да турите едногодишенъ срокъ, следъ изтичането на който се просрочва правото на потърпевщата страна да иска наказване на виновната?

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Да Ви кажа защо. Тукъ ние визираме, ако щете, една девица. Тя встъпва въ бракъ, но не може да познае, че нейниятъ съпругъ е заразенъ венерично. Съ течение на времето тя забременява, викатъ акушерка и тя констатира едно или друго разстройство, ражда се дете сѣ едни или други недѣзи и тогазъ чакъ на тази нещастна девица може да стане вече известно, че ти е жертва на единъ съпругъ, заразенъ от венерическа болестъ. Въ продължение на една година тази жена, повече или по-малко, ще се ориентира. Мине ли туй време, заразата на нейния мъжъ може да е настѣпила вече послѣбрачно. Ние наказваме онази престѣпна недобростъ, съ която единъ заразенъ огъва да сключва бракъ сѣ една девица. По-нататкъ ние, като законодатели, вече представяме да се интересуваме.

Виждале какви сѣ съображенията, за да се постави този срокъ. Ние искаме да бъдемъ много умѣрени въ стѣпките, които правимъ, за да можемъ да постигнемъ резултати и да не дойдатъ нещастия. Това бѣха съображенията.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народниятъ представител г. Петко Палиевъ.

П. Палиев (д. сг): Азъ уважавамъ съображенията на г. докладчика; голѣма доза отъ моралъ има въ тая работа, но мене ме смущава друго. Институтътъ на брака и безъ туй напослѣдъкъ е подвѣргнатъ на твърде голѣми изпитания. Ние виждаме, че числото на разводи днесъ е твърде внушително, че тѣ твърде лесно ставатъ. Не смѣтате ли вие, че по такъвъ начинъ ще се създадатъ още повече условия за нови разводи подъ претекстъ на заболяване отъ венерически болести? И когато премѣримъ моралните подбуди за създаването на този текстъ сѣ ония лоши послѣдствия, които ще дойдатъ за стабилността на института на брака, който и безъ туй въ нашия животъ е вече подринатъ, азъ смѣтамъ, че вмѣсто да донесе полза, тоя текстъ ще донесе пакости. Той ще създаде условия за увеличаване броя на бракоразводните дѣла подъ претекстъ на заболяване отъ венерически болести.

Като съпоставямъ тия положения, азъ бихъ предпочелъ да не бъде държанъ мъжътъ отговоренъ, за да можемъ да запазимъ брака като институция и то като трайна институция. По тия съображения азъ смѣтамъ, че ползата за нашия народъ и за нашето общество, ако се приеме тоя текстъ, няма да бъде голѣма, а вредата ще бъде много голѣма.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Г. г. народни представители! Съображенията на г. Палиевъ не сѣ много основателни. Въпросътъ за бракоразвода е уреденъ въ екзархийския уставъ; той е различенъ отъ този, който ние сега третираме. Съгласно наредбата на чл. 83, ми се струва, отъ екзархийския уставъ, ако се установи, че действително единъ отъ съпрузите страда отъ венерическа болестъ при встъпването въ бракъ, тоза е причина за разводъ. Обаче ние тукъ уреждаме едни гражданско-правни послѣдствия — това едно, и второ, предвиждаме наказателните санкции. Ние предвиждаме тъмниченъ затворъ по тѣжба на потърпевщата страна. Това не е деяние отъ общъ характеръ.

П. Палиев (д. сг): Не ме разбрахте, да се обясня, че тогава ми възражайте. Азъ не казвамъ, че ако приемемъ този текстъ, ще създадемъ условия за искане на много нови разводи, но азъ казвамъ, че ще влошимъ отношенията между много съпрузи, че ще създадемъ условия за влошаване въобще на отношенията между мъжа и жената. Когато сѣдишъ углавно единъ отъ съпрузите, ти вече разстройвашъ самия институтъ — брака. Това е моята мисълъ.

П. Анастасовъ (с. д): Ами иначе, какъвъ бракъ ще бѣде той?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Скандалътъ въ семейството е настѣпилъ още отъ момента, когато едната страна въ брака е получила като свадбенъ даръ една венерическа болестъ. Тамъ е скандалътъ. Този ли бракъ искате да запазите?

П. Палиевъ (д. сг): Това още повече обременява положението на мъжа и жената.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Самата потърпевша страна е свободна да подаде жалба или не; ако не иска да подаде жалба, за да не става скандалъ, тя ще задушава кещието си и ще си гълта сълзитѣ, тя е свободна. Тукъ публичната властъ нѣма да върши никакво вмѣшательство, но тежко на такива бракове, въ които венерически заразенитѣ съпрузи ще трѣбва да останатъ свързани. Такива бракове, безспорно, нито сѣ отъ обществена полза, нито пъкъ могатъ да докаратъ каквото и да е семейно щастие. Разривътъ въ подобни семейства, кога и да е, ще настѣпи. А ние искаме несчастната страна въ такива бракове да получи защита, ако пожелае. А ако не желае да получи защита, за да нѣма скандалъ, тогава ще трѣпи.

П. Палиевъ (д. сг): Създаваме условия за повече разводи и за влошаване отношенията между много съпрузи.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Създаваме условия щото оная страна, която е пострадала, да може да получи защита, а не да бѣде жертва.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 416, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)
„Чл. 417. Съдържателъ на питейно заведение, фабрикантъ на спиртни питиета, производителъ или притежателъ на складъ на спиртни питиета, който нарушава самъ или чрезъ своитѣ служачи и пълномощници наредбитъ на чл. чл. 172, 173 и 174, наказва се за първи пътъ — съ глоба отъ 25 до 500 л., за втори пътъ — съ глоба до 5.000 л., а за трети пътъ — съ глоба до 10.000 л. и съ лишаване по заповѣдъ на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве отъ правото да притежава питейно заведение и да упражнява търговия съ спиртни питиета. Обжалването на заповѣдта не спира изпълнението ѝ. При случаитѣ на чл. 173, питиетата се конфискуватъ.“

Въ втория редъ се зачеркватъ думитѣ „производителъ или“. Къмъ края се зачерква изречението „Обжалването на заповѣдта не спира изпълнението ѝ.“

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Предлагамъ глобата вмѣсто „отъ 25 до 500 л.“ да бѣде: „отъ 500 до 2.000 л.“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Пѣйчевъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Пѣйчевъ! Забелязахте ли, че заличихме думата „производителъ“.

С. Пѣйчевъ (з. в): Недейте мисли, че азъ излизамъ да защищавамъ производителитѣ. Азъ виждамъ единъ дефектъ въ текста на тоя членъ и искамъ да изкажа мнението си по него, обаче не съмъ сигуренъ дали ще бѣде уважено.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това е много право.

С. Пѣйчевъ (з. в): Не съмъ сигуренъ, защото, доколкото схванахъ, юриститѣ изтъкнаха маса грѣшки въ членовѣтѣ, които третирайтъ материята за аптекитѣ, дрогеритѣ и за разнитѣ видове наказания, но нито г. докладчикътъ, нито пъкъ г. министърътъ се съгласиха да направятъ нуждитѣ измѣнения.

Азъ дължа да направя своето предложение по този членъ, не само защото се заличиха производителитѣ, но защото, ако то се приеме, ще може да се постигне целта, която се преследва съ закона. Въ по-голѣмата си частъ, законопроектътъ е съставенъ по типа на американскитѣ закони за сухия режимъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Много е далечъ отъ тѣхъ.

С. Пѣйчевъ (з. в): И азъ виждамъ, че е много далечъ и затова ставамъ да направя бележката си.

Законопроектътъ, така както е съставенъ, е, както го казваме ние, бюрократически. Директорътъ на народното здраве и министърътъ на вътрешнитѣ работи ще налагатъ глобитѣ, които предвидѣхме сега, увеличени, както митата, десетъ пъти — напр., отъ 100 на 1.000 л. и т. н. Мене ме интересува чл. 417 въ свръзка съ чл. чл. 172, 173, 174. Азъ бихъ молилъ, както г. докладчика, така и вастъ, г. г. народни представители, да обърнете законопроектъ и да видите какво гласятъ тия три члена. Целта е следната: не да се спратъ известни заведения или производители да търгуватъ съ спиртни питиета, но да се ограничи пиенето. Особено ви обръщамъ вниманието на чл. 172. Въ този членъ се казва, че е забранено въ кръчмитѣ и други питейни заведения „да се продаватъ и даватъ каквито и да било спиртни питиета за пиене въ тѣзи заведения на лица по-малки отъ 18 г., на ученици, на полицейски агенти и стражари, на желѣзничари, кондуктори, ватмани, файтонджии, шофьори“ и т. н. Ако на такива лица се дава да пиятъ въ питейнитѣ заведения, наказва се притежателътъ — сега се изключватъ производителитѣ — на фабриката за спиртни питиета, притежателътъ на заведението и т. н. съ еди какви си глоби за първи пътъ, за втори пътъ съ такава глоба, а за трети пътъ съ глоба и съ лишаване отъ правото да притежава питейно заведение. Искамъ всѣки да си зададе въпроса: постига ли се целта? Ще затворишъ едно питейно заведение, затова защото съдържателътъ му продалъ спиртно питие на единъ младежъ по-младъ отъ 18 г. Ами има ли физическа възможностъ този, който притежава заведението, локалтътъ, кръчмата и т. н., да знае кой е на 18 години, кой е на 19 години, та на първия да не продава, а на втория да продаде?

П. Палиевъ (д. сг): Ще му иска кръщелно свидетелство!

С. Пѣйчевъ (з. в): Ще трѣбва да го обърнемъ по джамбазки: да се отварятъ устата на посетителитѣ на кръчмата и да се гледатъ жобитѣ имъ, та на онзи, които е навършилъ 18 години, да се даде да пие, а на онзи, който не е навършилъ 18 години, да не се дава. Гледашъ нѣкой, мислишъ го, че има повече отъ 18 години, може дори да е жененъ — защото има младежи въ селата, които се женятъ и на 18 години — а въ сѣщностъ той билъ младъ, напилъ се и сега на притежателя на кръчмата трѣбва да се наложи глоба или да му се затвори кръчмата!

Забранява се да се продаватъ спиртни питиета на шофьори, кондуктори, ватмани, желѣзничари и пр. Да вземемъ за примѣръ София. Желѣзничаритѣ могатъ да ги познаятъ ония, които продаватъ въ тия питейни заведения, но когато се явяватъ тамъ въ униформа на желѣзничари. Но ако желѣзничарътъ мръдне по „Мария-Луиза“ или друга улица и си купи вино, отиде си въ къщи, напие се и получи нарядъ да отиде на служба и следъ това стане нѣкоя катастрофа отъ пиянство, и като се произведе полицейското дознание, се установи, че той е купилъ вино отъ кръчмата на „Х“ и се е напилъ, бива ли тогава да се наложи глоба на този, който му е продалъ вино?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Да.

С. Пѣйчевъ (з. в): Отъ де го знае, че е желѣзничаръ? Бива ли, споредъ чл. 417, да му се затвори кръчмата затова, че той е продалъ вино на желѣзничаръ — което му забранява чл. 172?

Азъ искамъ да се спра и на чл. 173, въ който е казано: „Забранява се продажбата и производството на спиртни питиета, ликьори и пр., предназначени за пиене, щомъ тѣ съдържатъ повече отъ 55 процента спиртъ“.

П. Петковъ (зан): Това е хубаво нѣщо.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Нѣма да се пие каленица!

С. Пѣйчевъ (з. в): Дали е хубаво или лошо, то е другъ въпросъ. Оставете ме да кажа какъ разбирамъ азъ. Спиртнитѣ питиета като ликьоръ и други се смѣтагъ за луксозни и се иска да се ограничи съ специаленъ законъ производството имъ въ България, защото самата финансова властъ и самото правителство признаватъ, че има свръхпроизводство на спиртни питиета. Значи: не сме могли да консумираме това, което произвеждаме въ България, а камели да консумираме и други питиета, които сѣмъ лукс.

созни и струватъ много скъпо. Но азъ искамъ да се спра на чл. 173. Защо не се предвижда строго наказание за продажбата на петиоти, които подбиватъ националното производство?

Министъръ-председател А. Ляпчевъ: То е съвсемъ друго.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): То е фискална мърка.

С. Пъйчевъ (з. в): Азъ зная, че е фискална мърка, но и това не засяга ли фиска?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това е отъ интереса на общественото здраве. Даже ако искаме отъ интересъ на общественото здраве...

С. Пъйчевъ (з. в): Чакайте да се изкажа.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Задавате въпросъ и азъ Ви отговарямъ.

С. Пъйчевъ (з. в): Азъ още не съмъ се изказалъ и Вие бързате да ми отговорите дали е фискална или не е фискална мърка това. Азъ говоря като производител. Вие знаете, че ликьортътъ се произвежда отъ спиртъ, а спиртътъ — отъ грозде и други плодове. По този начинъ, вмѣсто да се консомиратъ спиртни питиета и ликьори, азъ съмъ тамъ, че е по-добре въ България да се консомира вино.

Азъ не съмъ дошелъ до заключителната си мисълъ, за да разберете какво искамъ. Въ чл. 174 се предвижда, щото ония, които не сж навършили 18-годишна възраст, да не се допускатъ да работятъ въ кръчма.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): 16-годишна възраст.

С. Пъйчевъ (з. в): На 16 години се намали впоследствие. Въпросътъ е: има ли съобразителностъ въ тия три члена, които сж въ връзка съ чл. 417, и можете ли да искате да се наложи друго наказание, освенъ глобитъ, макаръ че ги увеличихте, а именно — да се закриватъ питейнитъ заведения? Г. г. народни представители! Азъ ви намекнахъ за американския законъ за забраната на спиртнитъ питиета. Имайте предъ видъ, че азъ съмъ билъ въ Америка не презъ сухия, а презъ влажния режимъ. (Смѣхъ) Азъ съмъ билъ въ Америка отъ 1904 г. до 1907 г. Още тогава се преследваше тамъ пиянството. Но то не се ограничаваше по този начинъ, както се иска сега у насъ съ тоя законопроектъ за народното здраве. Тамъ се гонѣше друга целъ. Не се наказваше този, който е продавалъ на 16 или 18-годишно дете или на вагманъ, кондукторъ, фойтонджия, шофьоръ и т. н. спиртни питиета, а се преследваше този, който се е напилъ, и този, който е извършилъ престѣпление вследствие на това, че се е напилъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Не сте изучили Вие тоя законъ.

С. Пъйчевъ (з. в): Ако искате да запазите съ тоя законъ народното здраве и по налагашното поколѣние отъ пиянство, вие трѣбва да го нагодите така, че да ограничите пиянството. Лицето, което се напие, вреди не само на себе си, а и на собственото си семейство и на обществото.

Но има пиянство и пиянство. Пиянството се раздѣля на нѣколко вида. Има нѣкой, като се напие, спи, не можешъ да го познаешъ, че е пиянъ. (Смѣхъ) А другъ, като се напие, почва да лудува, псува, прави скандали. Има нѣкой, когато пиятъ, имъ става много добре — и азъ съмъ отъ тѣхъ. (Смѣхъ) Азъ съмъ срѣщалъ много хора, които казватъ: „Да има кой да купи едно шише ракия, да видишъ какъвъ аклъ ще добия, какъ хубаво мога да говоря!“ Тогава нито кръчмаритъ сж виновни, нито малолѣтнитъ сж виновни, а сж виновни тия, които пиянствуватъ въ кръчмитъ и вънъ отъ тѣхъ. Азъ съмъ отъ едно село, което произвежда ежегодно 400—500 хиляди литри вино. Но елате да видите — въ моето село не можете да намѣрите пияница.

Министъръ-председател А. Ляпчевъ: Умѣятъ да пиятъ.

С. Пъйчевъ (з. в): Има винопийци, но нѣма пияници. Има една кръчма, въ която се изпиватъ само 50 литри годишно. Защо става това? Защото масата се контролира сама и се противопоставя на лошиятъ порокъ. Вие ще

трѣбва да създадете такива условия, да предвидите такива мърки, че да се преследватъ не тия, които продаватъ, които държатъ питейни заведения, а тия, които пиянствуватъ. И азъ правя следното предложение: въ чл. 417 думитъ „Сдържателъ на питейно заведение, фабрикантъ на спиртни питиета, производител или притежател на складъ на спиртни питиета“ да се заличатъ и, вмѣсто тѣхъ, да се поставятъ думитъ: „Пияница, шофьоръ, малолѣтни, ватмани“ и т. н. — следва останалиятъ текстъ; значи: да се наказватъ тия, които пиянствуватъ.

К. Николовъ (д. сг): Следъ пияница какво има: две точки или запетая?

С. Пъйчевъ (з. в): Смѣтамъ, че въ такъвъ случай Вие ще можете да запазите народа отъ пиянство, този най-лошъ порокъ и най-голямъ бичъ въ нашия политически и общественъ животъ.

И. Гавалюговъ (д. сг): Защо шофьоритъ?

Министъръ-председател А. Ляпчевъ: Иска да каже, за кръчмаритъ да нѣма отговорностъ.

С. Пъйчевъ (з. в): Именно, г. министре! Защото този, който иска да се напие, той ще намѣри вино; а когато знае, че ще бѣде наказанъ, че материално ще отговаря съ глоба или друго наказание — напр., съ уволнение, ако заема обществена служба — ще се ограничи и нѣма да пиянствува. Когато знае, че ще отиде на работа, нѣма да пие. Наказанието трѣбва да се отнасятъ главно за шофьори, фойтонджии и др. Отидете въ провинцията, въ селата или малкитъ градове, и ще видите, че се напиватъ и маса други хора, които падатъ по улицитъ и излагатъ себе си на показъ на публиката, която се възмущава. Малолѣтнитъ деца по този начинъ се покваряватъ и когато порастатъ, остава имъ единъ споменъ, че еди-кой си се напиваше и че, ако не пие човѣкъ, не е добре.

Пиянството е порокъ и, ако искате да го изкорените, смѣтамъ, че трѣбва да се измѣни чл. 417 именно въ този смисълъ — че глобата се налага на тия, които пиянствуватъ, били тѣ шофьори, ватмани, кондуктори или каквито и да сж; да се каже, че пиянитъ се глобяватъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въпросътъ за ограничение употребата на спиртнитъ питиета се изясни много въ Народното събрание. Прави честь на г. г. народнитъ представители, че съ голяма трезвеностъ и съ голяма сериозностъ поглеждатъ на този въпросъ. Ние не желаемъ, безспорно, да следваме слѣпо примѣритъ на държавитъ, които въ това отношение сж направили много повече, понеже не сме изминали още онзи пътъ, който ще ни осигури успѣхъ, ако ние приемемъ ония мърки, които сж възприели тия държави. Както имахъ случай да обясня, ние сме възприели системата на просвѣта, на културно повишение, на издигане съзнанието на гражданитъ и тогава, ако трѣбва, да се вземаатъ едни или други мърки, ще се взематъ, но при една подготвена вече почва.

Г. Пъйчевъ казва, че не трѣбва да наказваме кръчмаритъ, а трѣбва да наказваме малолѣтнитъ. Забележете, че кръчмарятъ подлежи на наказание, ако дава на малолѣтни, на ученици и на лица, които сж визирани въ чл. 172. Ако накажемъ малолѣтнитъ, ние нѣма да постигнемъ резултати, затуй защото преди всичко малолѣтнитъ не сж се издигнали до положението да могатъ да контролиратъ своитъ постѣпки, дѣлата, които вършатъ. Затуй ние наказваме кръчмаря, който оставя едно мѣсто на съблазънъ, каквато е кръчмата, да бѣде достъпно и за деца. Тамъ ще видите музика, кинематографи, всевъзможни забавления и т. н. Това е съблазанъта на улицата, и детето отива тамъ. Ние ще му кажемъ: господине, туй дете нѣма работа тамъ, и ако го допуснешъ ти въ твоего заведение, за да използвашъ стотинкитъ, които то е получило отъ своитъ родители, за да го убиешъ, ти подлежишъ на наказание, защото ти си пълноправенъ съзнателенъ гражданинъ и вършишъ едно обществено пакостно дѣло. И затуй ние възприехме системата, кръчмарятъ да отговаря.

Азъ изтъкнахъ, че прилагането на гая наредба не е отъ естество да осигури успѣхъ на въздържателната идея.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Това щѣхъ да Ви кажа и азъ — че никѣде съ наказания на крѣчмаритѣ не може да се въведе въздържанието. Поне вие сте учили и знаете готборската система въ Швеция, където постѣпиха друго-яче, безъ да забраняватъ пиенето, съ други срѣдства, които впрочемъ ние още ги имаме: образованието, свещеникътъ и самопожериуващиятъ се учителъ. Тамъ е смисълътъ. Всичко друго нѣма значение.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Въ Швеция, доколкото зная, крѣчмитѣ се държатъ отъ въздържатели и не се позволява да се пие въ крѣчмата; можешъ да отидешъ да си вземешъ отъ крѣчмата и т. н. Въздържателятъ въ никой случай нѣма да тласне къмъ съблазънъ. Обаче ние не сме израсли още дотамъ. Надявамъ се, че ще израстемъ и че туй хубаво стансвище, което се възприема въ цѣлия Парламентъ, съ време, безспорно, ще може да се развие и да даде други резултати. Тѣй че, това, което ние възприемаме тукъ, то е най-малкото. Азъ казахъ: трѣбва да разчитаме така сѣщо на добросъвестността на гражданина крѣчмаринъ, който ще разбере, че ние тукъ преследваме едни голѣми обществени задачи и цели, и той е длъженъ като гражданинъ да ни даде това съдействие. И увѣрявамъ ви, че ще ни го даде.

По въпроса за петиота г. Пѣйчевъ не е последователенъ, защото, ако той излиза отъ гледището на въздържателната идея, той трѣбва да каже: насърчавайте петиота, насърчавайте и бирата, защото тѣ съдържатъ по-малко спиртъ. Колкото по-малко спиртъ съдържа едно пиене, толкова то е по-малко вредно. А не да иска да преследваме петиота. Но, казвамъ, тия въпроси сѣ отъ чисто фиксаленъ характеръ и ние ще излѣземъ отъ рамкитѣ на този законъ, ако се занимаваме съ тѣхъ.

По тия съображения, г. г. народни представители, азъ ви моля да приемете чл. 417, съ поправкитѣ, които се предложиха.

Председателстващъ В. Димчевъ: Г. г. народни представители. По чл. 417 има постѣпило предложение отъ народния представител г. Пѣйчевъ, въ смисълъ: думитѣ „Съдържателъ на питейно заведение, фабрикантъ на спиртни питиета“ се заличаватъ а вмѣсто това да се каже: „Наказватъ се пиянитѣ желѣзничари и др.“

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: То е побъркано предложение.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, не се приема.

Които приематъ чл. 417 тѣй, както се обясни и докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): За пиянитѣ се отнася специалната наредба на чл. 476 отъ наказателния законъ, г. Пѣйчевъ. (Чете.)

„Чл. 418. Явилитѣ се на служба въ нетрезво състояние длъжностни лица, означени въ чл. 172, се наказватъ за първи пътъ — дисциплинарно, а следъ това — се уволняватъ. Съ сѣщото наказание се наказватъ тия лица, когато влизатъ или оставатъ въ заведенията, означени въ чл. 172.“

Второто изречение отъ този членъ, което почва съ думитѣ „Съ сѣщото наказание и т. н.“ се зачерква.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 418 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Кой ще ги наказва? Значи, директорътъ на общественото здраве ще наказва длъжностнитѣ лица отъ Министерството на външнитѣ работи, напр. ? Това е несериозно. Ако искате да санкционирате една мѣрка, тя трѣбва да бѣде резонна.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. професоре! Вие нѣмате текста предъ себе си и затуй грѣшите.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Който чиновникъ се явява въ нетрезвено състояние, той ще бѣде наказванъ, безъ друго, отъ неговия началникъ. А тукъ само директорътъ на народното здраве и окръжниятъ лѣкаръ наказватъ чиновници отъ други ведомства.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Нито окръжниятъ лѣкаръ, нито директорътъ на народното здраве ще наказватъ чиновници отъ други ведомства.

Ако е полицейски агентъ или стражаръ, той ще бѣде наказанъ отъ градоначалника или отъ министра на вътрешнитѣ работи, но не отъ директора на народното здраве. И много добре стана, че се повдигна този въпросъ, за да се разбере този въпросъ. Тукъ не се споменава нито за лѣкаръ, нито за директоръ, нито за министъръ на вътрешнитѣ работи. По всѣко ведомство всѣки чиновникъ ще се наказва отъ съответния началникъ — то е естествено.

Т. Стойковъ (д. сг): Всѣки гражданинъ като види, че нѣкой чиновникъ е пиянъ, да му състави актъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): И забележете, че се касае за лицата, визирани въ чл. 172 — а това сѣ полицейски агенти и стражари. Значи, ще ги уволнява окръжниятъ началникъ или окръжниятъ управител — директорътъ нѣма да се намѣсва. (Чете.)

„Чл. 419. Когато шофьоръ, файтонджия или друго лице, занимаващо се съ превозване на пътници, бѣде въ нетрезво състояние, било при упражняване занятието си или при чакане на пътници на гара, площадъ или на друго публично мѣсто — наказва се: за пръвъ пътъ — съ глоба отъ 25 до 1.000 л., за втори пътъ — съ глоба до 3.000 л., за трети пътъ — се отнема позволениято му да упражнява това занятие за време отъ една седмица до 6 месеца. Ако и следъ тия наказания лицето извърши сѣщото нарушение — отнема му се завинаги правото да упражнява това занятие.“

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Кой ще ги наказва?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Тукъ ще ги наказва административната властъ,...

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Добре. Азъ само искамъ да знамъ кой ще ги наказва.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): ... която имъ дава позволителнитѣ за превозъ и т. н.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Думитѣ „отъ 25“ да се махнатъ и да остане само „до 1.000 л.“

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Значи, тѣзи думи „отъ 25“ се махвватъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Стефанъ Пѣйчевъ.

С. Пѣйчевъ (з. в): Азъ искамъ едно пояснение отъ г. докладчика и отъ г. министра. Тукъ се предвижда глоба отъ 25 л....

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Не. Думитѣ „отъ 25“ се махвватъ и остава само „до 1.000 л.“

С. Пѣйчевъ (з. в): ... до 3.000 л. Въ този случай какъ бихте наказали вие единъ файтонджия, затуй че е пиянъ, когато той нѣма хлѣбъ да яде? Ако днесъ го намѣрите пиянъ, ще го глобите не 1.000, а 100 л., а той, щомъ е пиянъ, не е могълъ да изкара прехраната и на конетѣ си даже! (Смѣхъ) Този въпросъ е много сериозенъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Има си хасъ да е много сериозенъ!

П. Анастасовъ (с. л): Той разполага съ живота на хората, бе! Може ли така?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Въпросътъ не само не е сериозенъ, но съвсемъ е несериозенъ. Ако файтонджията не може да си плати глобата, има наредба, споредъ която глобата се замѣнява съ затворъ. Забележете, че се касае за служба на хора, които сѣ се ангажирали съ превозване на пътници и които вследствие на пиянство могатъ да докаратъ маса нещастия. Може ли такова нѣщо!

С. Пѣйчевъ (з. в): Азъ искамъ глобата да не бѣде еднаква за файтонджиятъ и за другитѣ. Ако единъ файтонджия е пиянъ, той би могълъ да докара малко нещастие,

защото кара животни — а животните не се напиват; но един шофьор, който кара няколко човъка, може да причини голямо нещастие, ужасна катастрофа. И затуй азъ съмтамъ, че глобата не трябва да бъде еднаква. Съгласенъ съмъ фатонджиятъ да плаща глота до 1.000 л., но за шофьоритъ и за другитъ личности, които превозватъ пътници и които се напиватъ, глобата да се увеличи.

И. Януловъ (с. д): За това е казано „до“.

С. Пйчевъ (з. в): Да има една прогресия.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Щомъ въ закона се казва „до“, то значи, че глобата може да бъде и 25, и 30, и 50 и 500 л. — ще зависи отъ човъка, ще зависи отъ виновността му, изобщо маса съображения има, които ще се взематъ предъ видъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народния представител г. Пейко Палиевъ.

П. Палиевъ (д. сг): Понеже по закона органитъ на властта сж, като почнете отъ Санитарната дирекция до околийския лѣкаръ, би било добре въ чл. 419 да се укаже коя е тази власт, която ще издава гия наказателни заповѣди; да нѣма смѣшение, да не излѣзатъ две заповѣди, да издадатъ заповѣдь окръжния лѣкаръ и административната власт.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Пояснението е, че административната власт издава наказателнитъ заповѣди.

П. Палиевъ (д. сг): Нека се укаже това точно въ закона, защото утре ще се намѣримъ въ едно положение да не знаемъ коя власт трябва да накаже провинилитъ се.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Властитъ ще се упатятъ по правилника.

П. Палиевъ (д. сг): Не въ правилникъ, а въ закона трябва да бъде казано това.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Както казахъ, това ще бъде административната власт. Въ случая ще бъде окръжниятъ управителъ по донесение на околийскитъ началници.

П. Палиевъ (д. сг): Пишете, че е окръжниятъ управителъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Въ всѣки случай нѣма да бъде санитарната власт.

П. Палиевъ (д. сг): Ама пишете го това въ закона.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 419, съ предложената поправка, а именно, думитъ „отъ 25“ да се махнатъ, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 420. Който безъ разрешение открие заведение за произвеждане упоителни срдства (чл. 303 и следнитъ), наказва се съ глоба до 5.000 л., а заведението се затвара и намѣренигъ въ него материали се конфискуватъ. Съ сжщото наказание се наказватъ лица, които разпространяватъ или търгуватъ съ препарати за пушене, приготвени съ опиумъ или хашишъ. Въ случай на повторение, наказанието е до 10.000 л. глоба“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 420, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 421. Който внася химикали, специалитети и др., предвидени въ чл. 311, 314 и 316 или търгува съ тѣхъ, безъ да е получилъ надлежно разрешение, а така сжщо, който внася или търгува съ химикали, специалитети и др., за които не е получилъ разрешение и свободна търговия, съ които не е позволена — наказва се съ глоба до 10.000 л. и конфискация на химикалитъ и пр.“.

Г. г. народни представители! Съобразно съ по-раншитъ измѣнения, въ този членъ думата „химикали“ навсѣкжде се замѣня съ „санитарни материали“.

И. Януловъ (с. д): Кой наказва виновнитъ по тоя членъ?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съответната санитарна власт.

И. Януловъ (с. д): Вие никакъ не се спирате на процедурата, но ще бъде добре да намѣрите една формула. За фатонджиятъ и шофьоритъ знаемъ кой ги наказва, но тукъ се касае за търговци, за голѣми акционерни дружества и т. н. Наказанието имъ ще бъде отъ санитарната власт — това само по себе си се разбира, но трябва да бъде казано.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Тукъ се касае за търговия съ санитарни материали, съ специалитети и т. н. Компетентната власт е санитарната власт, г. Януловъ.

П. Палиевъ (д. сг): Трѣбва да се каже.

И. Януловъ (с. д): Понеже г. докладчикътъ го дава като автентично тълкувание, и то стига.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 421, както се докладва, съ поправките и поясненията, направени отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 422. Дрогистъ, аптекаръ, химикъ или агрономъ, агрономно бюро и др., който посрѣдници на неправоимащи лица да внасятъ отъ странство лѣкарства, химикали и пр., наказва се — за първи пътъ съ глоба до 5.000 л., а при повторение — съ временно лишение отъ правото да упражнява професията си“.

Думитъ „и др.“ се зачеркватъ. Думата „химикали“ се замѣства съ „санитарни материали“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 422, както се докладва, съ поправките, направени отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 423. Въ всѣки случай, за които въ настоящия законъ нѣма предвидени специални наказания, както и при случаетъ на неизпълнение основанитъ на настоящия законъ наредби, правилници и др. на санитарната власт, отнасящи се до чистотата, до предпазване отъ болести, до търговията съ хранителни и други продукти и пр. — виновнитъ — съобразно извършеното нарушение — се наказватъ отъ съответната санитарна власт съ глоба отъ 25 до 5.000 л., като споредъ естеството и нарушението — първото наложено наказание е по-леко и има предупредителенъ характеръ. Едновременно съ налагане на глоба, може, споредъ случая, да бъде постановена конфискация“.

Къмъ този членъ се добавя следната забележка: (Чете) „Министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве, възъ основа мнението на Висшия медицински съветъ, издава специални наредби за пазене чистота въ бръснарницитъ, гостилницитъ, хотелитъ, банитъ и други достъпни за публиката заведения и мѣста съ цель за предпазване и борба съ заразнитъ болести, които биха могли да се предадатъ въ тѣзи заведения и мѣста. Нарушителитъ на тия наредби се наказватъ съ глоба до 5.000 л., а заведенията могатъ да бъдатъ затворени временно или завинаги“.

По този поводъ, г. г. народни представители, ще ви кажа, че въ Германия има специални наредби по отношение чистотата, напр., въ бръснарницитъ, дето се взиматъ всѣки мѣрки за дезинфекция, за запазване отъ зараза и пр. И наказанията сж много тежки. Но понеже ние не можемъ тукъ да регулираме съ отдѣлни наредби цѣлата тази обширна материя, засѣгаща чистотата, разпространението на заразнитъ болести, борбата съ тѣхъ и пр., затуй се дава право на министра на вътрешнитъ работи, възъ основа мнението на Висшия медицински съветъ, да издава подобни наредби, които да се изпълняватъ отъ бръснарницитъ, гостилницитъ и т. н. Маса заразявания отъ венерически болести могатъ да ставатъ въ гостилницитъ; маса заразявания отъ кожни болести може да ставатъ въ бръснарницитъ и т. н. И, за да може и тази

материя да се регулира, поставя се тук тази забележка. Ще ви кажа още — имам тук „Office International d'Hygiène Publique“ — че външно се обръща вече особено внимание върху борбата с различните заразни болести. И мога да ви цитирам — за нас ще бъде куриозъ — италианския закон от 29 март 1929 г. за борба срещу мухите, според който, тия, които не изпълняват наредбите, които се издават за борба срещу мухите, които също са разпространители на болести, се глобяват със 200 до 1000 лирети, което значи до 6.000 л. Има специални наредби, както ви казах, в Германия, Франция и т. н. за бръснарниците. Поради това, нуждата от едно общо постановление, което да даде възможност на висшата санитарна административна власт да издава наредби в тази област, се налага. Освен туй, необходимо е да се определят ония санкции, които трябва да гарантират изпълнението на тия наредби.

Тия пояснения счетовъ за необходимо да дам на почитаемото Народно събрание.

Председателстващ В. Димчевъ: Има думата народният представител г. Георги Т. Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Како правя предварително забележка, че не съм специалист по тази материя и не я познавам, искам да задам един въпрос на г. докладчика по отношение наказанията, които се налагат по настоящия закон. Един път вие имате само глоба, друг път имате глоба и затвор, трети път имате глоба и конфискация. Чл. чл. 362, 363 и т. н. определят, че окръжният лекар има право да налага глоба до 10.000 л., а директорът на Народното здраве до 20.000 л. Тия наказания са глоба, която често пъти е свързана с конфискация и затвор, не подлежат на обжалване, освен когато глобата е от 20.000 л. нагоре, в който случай, тя се обжалва пред Върховния административен съд. Аз искам да се обясни, дали в случая, че се прилагат общите закони на страната. Една конфискация не може да се наложи от едно административно учреждение. Конфискацията само съдът може да наложи, като последствие на нарушение или престъпление. Ако оставите тия наказания, без обжалване, ще сме против принципите, които сме приели в другите закони. Една глоба до 20.000 л. да предоставите да я налага един административен чиновник, па бил той и най-висшият, е недопустимо при нашите условия. Трябва да има един контрол над него, и това е смисълът на демократичната държава. Административният орган може да направи грешки, и затова се налага да има един контрол отгоре, който да поправи грешката. Разбирам да не се обжалват глобите от 100 до 500 л., но когато дойдете до 10.000 л., тѣ трябва да може да се обжалват. И затова когато г. Януловъ искаше при гласуването на някои членове да се увеличат глобите, аз му казах: увеличете ги, но дайте възможност на хората, които са глобени, да обжалват глобите. Може една глоба да бъде наложена от директора законно и да не бъде отменена, но може да бъде наложена и незаконно и да бъде отменена. Ето защо, тази материя ми е неясна, и ако имате възможност да ми я разясните — добре; ако смѣтате, че може да се поправи — още по-добре. Но в всеки случай наказанията трябва да може да се обжалват. Без да говоря повече, вие разбирате много добре моята мисъл, и искам да ми дадете едно осветление.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ разбрахъ много добре уважаемия г. Данаиловъ и трябва да кажа, че тази материя не само че не е неясна, ами е изяснена съ голѣми подробности въ наредбите на чл. чл. 359 до 367 включително на законопроекта. Не подлежат на обжалване само постановленията на участковитѣ лекари за глоба до 100 л. и на околийскитѣ — най-много до 300 л. Всички останали наказателни постановления подлежат на обжалване. Постановленията на окръжнитѣ лекари подлежат на обжалване предъ окръжния съдъ, и ако съ тѣхъ е наложена глоба до 5.000 л., решението на окръжния съдъ е окончателно; ако се наложи глоба надъ 5.000 л., решението на окръжния съдъ подлежи на обжалване предъ Административния съдъ. Значи, ясно е. Ние възприемаме тукъ компетентността на Административния съдъ, щомъ глобата е надъ 5.000 л., защото приехме, че окръжният лекар може да налага глоба до 10.000 л. Всички негови постановления за глоби по-долу отъ 5.000 л. подлежат на обжалване предъ окръжния съдъ, който решава оконча-

телно, защото, най-сетне, имаме веднѣжъ постановление отъ окръжния лекаръ, следъ туй решава окръжниятъ съдъ — съдии, при защита и т. н. Когато, обаче, глобата е надъ 5.000 л., тогава вече решението на окръжния съдъ се обжалва предъ Административния съдъ.

Второ. Едно заблуждение е, лето се счита, че се налагат глоби и конфискации въ размѣръ на 20.000 л., и че постановленията за тѣхъ не подлежат на обжалване. Въ в. „Търговско-промишленъ гласъ“ излезе една статия — допускамъ, че тя е заблудила г. професора — . . .

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Не съмъ я челъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): . . . въ която се казва, че постановленията за глоби и конфискации въ размѣръ на 20.000 л. и повече не подлежат на обжалване. Тѣмъ обратното е. Известни вредни за здравето продукти или предмети могатъ да бъдатъ на стойностъ до 20—30—50.000 л. и тѣ, щомъ са вредни за здравето, се конфискуватъ. Напр., зехтинъ, който съдържа известни вредни вещества, ще го конфискуватъ; но щомъ стойността му е повече отъ 20.000 л., въ такъвъ случай, за да се наложи конфискация, трябва непременно наказателното постановление на главния директоръ да бъде одобрено отъ министра, а следъ туй постановлението на главния директоръ подлежи на обжалване предъ окръжния съдъ; решението пъкъ на окръжния съдъ подлежи на обжалване предъ Административния съдъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Всички права на адвокатитѣ са запазени!

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): После всички заповѣди на министра на вътрешнитѣ работи, съ които се затварятъ дрогерии, аптеки, санитарни магазини, лаборатории и т. н., подлежат на обжалване предъ Върховния административенъ съдъ — една голѣма гаранция — и само въ рѣдки случаи обжалването на заповѣдта не спира изпълнението; въ всички случаи изпълнението на заповѣдта се спира, освенъ когато се касае за изготвяне на лекарства, които са явно вредни. Тогава, щомъ се издаде заповѣдъ, спира се по-нататъшното приготвяне на такива лекарства. Благодарейки на г. проф. Данаиловъ, задето повдигна този въпросъ, азъ се възползувахъ отъ случая да ви обясня онази сигурна гаранция на иерархическото обжалване и контрола, която законътъ предвижда по единъ много подробно изясненъ начинъ.

И. Януловъ (с. д.): За кои наказания? За глобитѣ?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): За всички.

И. Януловъ (с. д.): Ами дето се предвижда затворъ? На общо основание ли ще се постѣпи, съгласно углавната процедура?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Трябва ли да кажа, че тамъ, дѣто се налага затворъ, важатъ вече общитѣ положения на наказателния законъ, и, споредъ размѣра на наложеното наказание, подлежат на обжалване предъ окръжния съдъ, предъ Административния съдъ, предъ Касацисния съдъ? То нѣма защо да се обяснява.

Председателстващ В. Димчевъ: Който приема чл. 423 съ добавката, която направи г. докладчикътъ, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Прибавя се новъ чл. 424. (Чете)

„Чл. 424. Нарушенията на настоящия законъ се проследватъ въ едногодишенъ срокъ, считанъ отъ извършването имъ. Счита се за несъществуващо всѣко нарушение, за което, следъ като е наложено вѣзгло въ законна сила наказание отъ компетентната власт, въ продължение на три години отъ извършването му, не е извършено повторно отъ същия нарушителъ същото нарушение.“

Това е новъ текстъ, споредъ който, ако азъ днесъ извърша едно нарушение на закона и въ продължение на три години не извърша друго нарушение, туй първо нарушение се смѣта несъществуващо, и следующото, второто нарушение, се смѣта за първо. Защото, възможно е най-сетне, единъ аптекаръ, въ продължение на 30 години, да извърши три нарушения, и ако е извършилъ първото преди 30 години, второто следъ 15 години отъ първото, а тре-

тото 15 години след второто, безспорно, ще има една неправилна санкция. Заради това тая наредба иде да урегулира единъ въпросъ, който въ други отношения е урегулиранъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Това сигурно се отнася за лекитъ нарушения, а не и за престъпления, наказуеми по наказателния законъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Отнася се само до следующитъ случаи, когато имаме: при първо нарушение — глоба; при второ нарушение — по-голяма глоба; и при трето нарушение — затваряне на аптеката или дрогерията. Само за тѣзи случаи се отнася, а когато е за престъпления, последнитъ си вървятъ по общитъ правила на наказателния законъ. Споредъ новия членъ, щомъ сж минали три години, първата глоба за първото нарушение се смѣта за неналожена, а следъ тия три години второто нарушение се смѣта за ново.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Койго приема така редактирания новъ чл. 424, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

И. Януловъ (с. д): Стана дума за налагане на наказание — сигурно на лѣкаритъ. Но чл. 419 се отнася и до наказанията на шофьори, файтонджии и пр., и се казва, че наказанието ще сгава не отъ лѣкаритъ, а отъ административнитъ власти. Каква ще бжде процедурата? Добре ще е да се разясни дали ще има обжалване и пр. Вашитъ думи иматъ значение само на тълкуване.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Всѣко нарушение на настоящия законъ се констатира съ актъ, и, съобразно съ размѣритъ на наложеното наказание, издаденото наказателно постановление подлежи на обжалване или не.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Подлежатъ постановленията на административната властъ, а не на съдебната.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това ще става съгласно — цитирамъ по паметъ — чл. 672 отъ закона за углавното съдопроизводство и съгласно закона за администрацията и полицията.

И. Януловъ (с. д): Сега е съвсемъ ясно.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 424 става чл. 425. (Чете)

„Чл. 425. Въ случай на невъзможност да се събератъ отъ органитъ на финансовата властъ наложенитъ по настоящия законъ глоби, тѣ се замѣняватъ съ лишение отъ свобода, съгласно чл. 28 отъ наказателния законъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 424, който става чл. 425, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 425 става чл. 426. (Чете)

„ОТДѢЛЪ XXVII.“

Преходни наредби.

Чл. 426. Организирането, издръжката на санитарната служба въ санитарнитъ околии и въ санитарнитъ участъци и преминаването на санитарнитъ околии къмъ държавата и на санитарнитъ участъци къмъ окръжнитъ съвети ще стане постепенно по изработенъ отъ Главната дирекция на народното здраве планъ, утвърденъ отъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве. По сѣция планъ ще премине върху съответнитъ самоуправителни тѣла издръжката на II-ст. и III-ст. болници.

Въ този планъ ще бжде уреденъ и въпросътъ за собствеността на зданията, инвентара и пр. и начина на използването имъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 425, който става чл. 426, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Липчевъ: Г. г. народни представители! Спомянете си, че когато се разглеждаше чл. 242, каза се, че алинея в отъ този членъ — която се

отнася до рускитъ лѣкари — трѣбва да бжде премахната отъ чл. 242 и да се вмъкне въ преходнитъ наредби, като съставлява отдѣленъ членъ. И сега преди чл. 426 — споредъ нумерацията на законопроекта, а не споредъ новата нумерация — ще трѣбва да се постави новъ членъ съ текста на алинея в отъ чл. 242, отнасяща се до рускитъ лѣкари, и следъ това ще следватъ другитъ членове отъ закона.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който е съгласенъ да се помѣсти алинея в на чл. 242 като новъ чл. 427, моля, да вдигне ржка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ чакахъ да дойде края на законопроекта, за да направя една бележка като човѣкъ, който познава друга една областъ отъ работитъ на Народното събрание, а именно финансовата и бюджетната.

Когато законопроектъ се разглеждаше на първо четене, азъ направихъ предложение и г. министърътъ на вътрешнитъ работи се съгласи, щото при разглеждането на законопроекта въ комисията да бжде повикана и бюджетарната комисия, респ. финансовата комисия, защото този законъ, покрай многото други нововъведения, които прави, въвежда и едни голѣми финансови тежести и на държавата, и особено на общинитъ и окръжитъ. Сега, преди една минута, току що се прочете единъ членъ, въ който се казва, че се предостави на главния директоръ на народното здраве и на министра на вътрешнитъ работи тѣ да решатъ въпроса, кога едни или други отъ нововъведенията ще трѣбва да се приложатъ на практика. Това разбирамъ. Но нито директорътъ на народното здраве, нито министърътъ на вътрешнитъ работи сж компетентнитъ органи въ този смисълъ, да наложатъ въвеждането на институции, които ще сграватъ срѣдства и които срѣдства не сж налице. Азъ съжалявамъ, че не се изпълни това, което бжде решено: въ комисията да се разиска въпросътъ за финансовитъ срѣдства, които сж необходими за прилагането на този законъ.

Но азъ се ползувамъ отъ случая само да обърна вниманието на г. министра и на Народното събрание, че този иначе хубавъ законъ, който засѣга една материя, все-странно разгледана, ограничена и, може би, по изчерпващъ начинъ узаконена, ще се приложи мѣчно, ако не-обходимитъ срѣдства не сж налице. И всички ще се съгласите, че такива срѣдства нѣма. Този законъ е скѣпъ законъ, най-скѣпиятъ може би отъ всички закони, които сж прокарани тукъ; по-скѣпъ и отъ закона за общественитъ осигуровки. Въ този последния законъ поне се казваше, че държавата ще внася 16 милиона лева годишно, а тукъ, въ този законъ, не се казва какво ще внася държавата. Тя постепенно ще бжде принудена да предвижда голѣми суми въ бюджета, за да може да се приложи този законъ и да даде резултати. Но не само държавата. Ето, ние тукъ, Парламентътъ, изведнѣжъ се явяваме съ едно решение: ще възложимъ на общинитъ тази и тази служба въ санитарната областъ; ще възложимъ на окръжитъ тази и тази служба въ санитарната областъ. Хубаво е едно такова разпредѣление на грижитъ за здравето на населението. Но преди да наложимъ на общинитъ и на окръжитъ изпълнението на известни законоположения, които сж свързани съ срѣдства, трѣбва да помислимъ да имъ създадемъ срѣдства, защото иначе законоположенията ще останатъ единъ видъ законодателенъ трактатъ.

Ето защо, азъ обръщамъ вниманието, че този законъ, тъй както сега го разгледахме и приехме, и особено постановленията на чл. 426, че се дава право на министра на вътрешнитъ работи и на главния директоръ на народното здраве да го приложи — така нѣма да може да бжде, така не бива да бжде. Г. директорътъ на народното здраве е разположенъ да види своето законоположение приложено въ полза на народното здраве — това може да бжде — или прокарване на известни предохранителни принципи срещу пиянство, срещу болести, които иматъ общественъ характеръ. Той ще бжде разположенъ да го приложи, но откъде ще вземе срѣдствата? Той не може да разполага съ срѣдства, нито може да наложи на Парламента и на финансовото управление въ страната: това ще трѣбва да стане, ще трѣбва да дадете срѣдства. Ето кжде е, споредъ менъ, дефектътъ въ този законъ. И този въпросъ трѣбваше да се обсъди въ комисията, за да не би този законъ, колкото и хубаво да е нареденъ, да излѣзе единъ видъ безъ възможностъ да бжде приложенъ.

Може да ми се възрази — не се съмнявам — и от г. докладчика, и от г. министра на вътрешните работи — че това ще стане, не ще съмнение, сь специални сръдства, защото иначе, сь предвиденият въ бюджета сръдства, е невъзможно законът да се приложи. Но все пак аз казвам, че не можем да наложим на общините и окръжителните тежести, когато не сме им дали сръдства. Ето къде е големият дефект, срещу който трябва да се поработи. Така както е, не ще направим нищо.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. министър-председател.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. г. народни представители! Аз имам случай на няколко пъти да говоря досежно сръдствата, които ще дойдат въ помощ на тоя закон. Аз съм особено благодарен, че ми се дава наново възможност да се спра на тоя въпрос.

Самият законопроект излага една програма за работа. За изпълнението на тая програма, било от страна на държавата, било от страна на окръжителните и общините, законопроектът не посочва специални сръдства, освен въ два случая. Единият е, че всяка община ще трябва да плаща таксите за лекуване на ония болни, където и да се лекуват те, на които тя е издала свидетелства за бедност. По тоя въпрос се обяснихме надълго и широко. Вторият случай е, че при окръжителните и общините, респ. при постоянните комисии и при комитетата, ще има фондове, както сь определени въ закона.

Сега няма съмнение, че санитарната служба, тъй както се предвижда тук, било предпазната, било лечебната, сь нейното развитие ще поглъща много сръдства. И ще дойде ред да се види откъде ще се вземат тия сръдства. Аз имам особено положение да бжда и министър на вътрешните работи и председател на Министерския съвет и като такъв зная източниците на нашата държава. И въ свързка с тоя законопроект аз чакам събирането на бюджетарната комисия, за да я посоча откъде сме там, че ще се намърят тия сръдства. Аз бях улеснен сь приемането на един закон за изменение на закона за данъка върху сградите, сь който тоя данък от държавен стана общински. Тоя данък на времето даваше на държавата от 5 до 8% от стойността на сградите, и върху това даваше 30% на общината, 10% на окръга, 10% на училищния фонд и 4% за не знам какво още. Но днес тоя данък се коренно измени. Той се прехвърли върху общините, като държавата си запази 20% от него, 30% ще отиват за училищния фонд — за издръжка на основното образование, първоначално и прогимназиално — а останалите 50% отиват за общините. Няма никакви връхнини нито за общините, нито за окръжите, нито за училищния фонд.

Аз обясних какво представлява от себе си тоя данък при облагането, което ще стане по новите наредби. Сега, когато за пръв път от 1911 г. става нова преценка на всички покрити имоти, обложът ще бжде не 5 или 8%, а 2½% върху стойността на сградите, като няма да има никакви връхнини върху него, и от тоя данък ще се дадат 20% на държавата, 30% на училищния фонд и 50% на общината. И ако се пита за източниците, сь които ще се прилага тоя законопроект, аз мога смело да заявя, че при тоя така малък облож ще видим можем ли още тая година въ бюджета да дадем възможност на общините да увеличават до известна степен разходите за тоя данък над 2½%, за да могат да отделият сръдства за най-важното нещо за народа — за неговото здраве, което вече не може да се игнорира.

И тъй, този законопроект не е лишен от един източник, където сь гарантирани известни сръдства за неговото прилагане.

Но веднага ще прибавя: неразумно ще бжде ние да наложим на общините такъв или друг процент, такава или друга връхнина върху тези 2½% от стойността по задължение. Не. Трябва да оставим факултативно, гдето искат и гдето намират за нужно, да си добавят от известен размер известна връхнина. Тогава те ще имат основните сръдства.

Аз иначе не разбирам, какъ така въ тая държава сь 2% ще се облагат сградите. Въпросът е много здраво обмислен, източникът е налице, и съм дълбоко убеден, че когато ще се сложат въпросите за разглеждане въ бюджетарната комисия, те ще получат и нужното разрешение.

Колкото за този законопроект, той дава само една основа, въ която ще се постави въжът, а той ще бжде сръдствата, които ви посочих аз.

Не може да бжде тайна за никого, че тепърва социалните гражи сь ония, които ще играят голъма роля въ разходите на държавни, общински и окръжни учреждения. Ако ние сме възприели да даваме субсидии, помощи за работничеството и т. н., какъ ние ще можем да игнорираме, да не улесним сь собствените му сръдства, всичкото население, което понася тежестите и данъците въ тая страна? Това е невъзможно. Въпросът е навременен и той ще добие своето разрешение.

Ето защо, аз не гледамъ така трагично на този въпрос, досежно намирането сръдства за нашата служба по народното здраве.

Нямамъ за целъ да облекчавамъ онова, което понася държавата, и да товаря общините. Това ще бжде погрешно. Разходите, които прави държавата сега, тя ще продължава да ги прави. Безспорно, сь течение на времето, те ще се ограничават сь предпазната медицина, а онова, което ще бжде истинското разширение на службата, то ще бжде лечебната медицина, въ свързка сь издръжките от окръжителните съвети и общините, и главно от общините.

Не желая да се впускамъ въ подробности по въпроса за данъците — кои данъци за кои учреждения трябва да бждат, нито искамъ да определя, кои данъци трябва да бждат като основни, и кои за изборните учреждения, кои за държавата и т. н. Ще имаме случай да разгледаме и тези въпроси.

Аз въ свързка сь този законопроект ви заявявамъ следното нещо: понеже тукъ най-много ще се дава възможност на общините да се застъпват за народното здраве, за лечебната част...

Д. Дерлипански (з. в): Ще се даде възможност на общините да вземат от празничния джоб, от където нищо не може да се вземе!

Министър-председател А. Ляпчев: Г-да! Ако нашата черга е къса, ще си посъберем краката. А какъ можем ние да събираме от всички въ държавата, и държавата пък, като не може да удовлетвори нуждите на всички, да има тази привилегия, да облагодетелствува само ония, които сь близки до управлението въ един ден? Това е то, което трябва да се избегне, г. Дерлипански. Не можемъ иначе да го избегнем. Тукъ имаше някои народни представители, които си позволиха да казват: „И ние не ще можем да се църимъ при тая система безплатно“. Да, това е така, не ще могат да се църят безплатно въ държавни болници по благоволение, не ще могат общинските власти да издават свидетелства за бедност на ония, които сь силни, които сь мощни и които, мога да кажа, споредъ нашите относителни условия, сь и по-богати от другите. Това трябва да престане: това е разврат. Трябва да стане обратното. Мисля, че ме разбирате добре.

Тъй че не сь игнорирани никакви мероприятия, които тепърва ще дойдат. И аз обичамъ да вървам, че когато ще се сложи въ бюджетарната комисия въпросът досежно намиране на сръдства и т. н., ще има нужната благосклонност сь огледъ на целта, която се постига. Но въ държавния бюджет за 1929/1930 г. нито стотинка повече въ връзка сь този законопроект няма да ви поискамъ. Даже и въ връзка сь общините нито стотинка повече няма да ви поискамъ за текущата година, освен за таксите, които ще плащат те за онзи, за които издават свидетелства за бедност.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Чл. 426 става чл. 428. (Чете)

„Чл. 428. Подробностите по приложението на настоящия законъ се определят сь особени правилници. Наказанието по откъл XXVI се прилагат и за нарушения на тези правилници“.

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 426, който става чл. 428, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Чл. 427 става чл. 429. (Чете)

„Чл. 429. Всички закони и правилници, които противоречат на настоящия законъ, се отменяват“.

Председателствуващ В. Димчевъ: Който приема чл. 427, който става чл. 429, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Азъ правя предложение да вдигнемъ сега заседанието и да преустановимъ заседанията до идния вторникъ, въ който день ще имаме заседание съ дневенъ редъ:

На първо мѣсто — законопроектъ за тълкувателния законъ къмъ чл. 690 отъ търговския законъ на второ четене, продължение разискванията; на второ мѣсто — за-

конопроектъ за свръхсѣтния кредитъ на първо четене и на трето мѣсто — законопроектъ за народното здраве на трето четене.

Председателствуващ В. Димчевъ: А следъ това ще следватъ точките отъ днешния дневенъ редъ.

Който приема следущето заседание да бѣде въ вторникъ съ посочения дневенъ редъ, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. и 5 м.)

Председателъ: **АЛ. Ц. ЦАНКОВЪ**

Подпредседателъ: **В. ДИМЧЕВЪ**

Секретаръ: **СТ. РЯСКОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени на народниѣ представители: Димитъръ Зографски, Иванъ Казанджиевъ, Александъръ Хитриловъ, Гето Кръстевъ, Добри Димитровъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, Кирко Цвѣтковъ, Христо Христовъ, Петко Стайновъ, Мито Аврамчовъ, Никола Падаревъ, Таско Стоилковъ, Алекси Поповъ, Христо Баралиевъ, Ставри Андреевъ, Стефанъ Рясковъ, Димитъръ Икономовъ, Николай Савовъ, Димитъръ Ивановъ II и Кольо Кожаклиевъ	725
Питане отъ народния представител Д. Нейковъ къмъ министра на вътрешниѣ работи и народното здраве относително насилия, извършени върху еврейския свещеникъ въ гр. Хасково отъ страна на полицията (Съобщение)	725
Законопроекти:	
1) за отлагане изборитѣ за членове на столичниѣ районни общински съвети (Трето четене) . . .	725
2) за народното здраве (Второ четене — продължение докладването, разискване и окончателно приемане)	726
Дневенъ редъ за следущето заседание	751

Поправка на по-важни печатни грѣшки

Страница	Колона	Редъ	Напечатано	Да се чете
622	лѣва	4 отгоре	„непосрѣдствено“	„нередовности и посочать“
		5	„на“	„въ“
		6	„съ дейността на г. Стойчевъ, да се засегне престижът“	„и тази на г. Стойчевъ, но за да се засегне престижът“
		23 отдолу	„проследи и видя“	„узнай за“